

Marek Cieciora

ŻOŁNIERZE ARMII KRAJOWEJ
PRACOWNICY
WOJSKOWEGO INSTYTUTU MEDYCYNY LOTNICZEJ

Recenzenci

prof. dr hab. med. Krzysztof Klukowski

prof. dr hab. Wiesław Wysocki

Copyright © marzec 2016

Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej

Autor dołożył wszelkich starań, by zawarte w tym opracowaniu informacje były kompletne i rzetelne. Nie bierze jednak odpowiedzialności za ich wykorzystywanie.

Nieautoryzowane rozpowszechnianie niniejszej publikacji w jakiegokolwiek formie jest zabronione. Wykonywanie kopii jakąkolwiek metodą powoduje naruszenie praw autorskich.

Źródła publikowanych zdjęć podano w tekście.

Pozostałe fotografie pochodzą z Archiwum Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej.

Korekta: Jacek Brzeziński

Projekt okładki: Izabela Szczepanik

ISBN: 978-83-62855-60-5

VIZJA PRESS&IT

ul. Pawia 55

01-030 Warszawa

Skład i łamanie: Izabela Szczepanik

Druk

Fabryka Druku Sp. z o.o.

ul. Zgrupowania AK „Kampinos” 6, 01-943 Warszawa

SPIS TREŚCI

Uwagi wstępne.....	5
Barcikowski Władysław	8
Bober Stanisław.....	10
Friedensberg Witold	12
Grabowski Roman	14
Haduch Stanisław	16
Hornowski Józef	18
Laube Stefan	23
Marczewski Stanisław	25
Marks Eugeniusz	27
Sawicz Władysław Włodzimierz	29
Sokołowski Eugeniusz	31
Szamborski Józef Jan	34
Szebesta Adam Edward.....	36
Tłuchowski Witold	42
Zawitkowski Józef	44
Recenzja prof. dr. hab. med. Krzysztofa Klukowskiego.....	46
Recenzja prof. dr. hab. Wiesława J. Wysockiego.....	47
Zestawienie danych biograficznych 15 żołnierzy AK – pracowników WIML (lub/oraz jego poprzedników)	48

W dniu 31 grudnia 1964 r. odbyła się w WIML uroczystość pożegnania ze służbą wojskową pioniera polskiej okulistyki lotniczej płk. doc. dr. med. Władysława Pola, odchodzącego na emeryturę. Szacowny Jubilat podczas Powstania Warszawskiego w 1944 r. z wielkim poświęceniem udzielał pomocy rannym powstańcom i żołnierzom Armii Krajowej na Oddziale Okulistycznym Szpitala przy ul. Lindleya, pracując pod ostrzałem nieprzyjaciela.

Płk Władysław Pol. W latach 1928 – 1939 kierownik gabinetu Okulistycznego w Centrum Badań Lekarskich Lotnictwa. Podczas Powstania Warszawskiego pracował na Oddziale Okulistycznym szpitala przy ul. Lindleya. Od 1946 r. kierownik Gabinetu Okulistycznego w Ośrodku Naukowym Medycyny Lotniczej. Po przejściu w stan spoczynku utrzymywał stały kontakt z WIML-em. Od 1966 r. powoływany w skład Rady Naukowej WIML.

Był pionierem i współtwórcą polskiej medycyny lotniczej.

Zmarł 22 stycznia 1980 r.

*Siedzą od lewej w pierwszym rzędzie: płk mgr Michał Friedman, płk doc. dr. med. Władysław Pol, **płk doc. dr med. Władysław Barcikowski, płk prof. dr med. Stanisław Marczewski, płk w st. sp. dr med. Władysław Sawicz.***

*Siedzą w drugim rzędzie od lewej: ppłk mgr inż. Sylwester Etmanowicz, ppłk lek. Henryk Warnowski, płk w st. sp. dr med. Stanisław Pawłowski, **płk dr med. Józef Hornowski**, p.o. siostra przełożona Krystyna Sienkiewicz.*

Stoją w pierwszym rzędzie: ppłk dr med. Zakrzewski, ppłk dr med. Bolesław Bemnowski, płk dr med. Rudolf Merkel, ppłk lek. Mirosław Ornowski, mjr dr med. Mieczysław Wojtkowiak, mjr lek. Wiesław Kowalczyk, płk dr med. Michał Jendyk, ppłk lek. Eustachy Chmurko, ppłk dr med. Stanisław Barański.

*Wyżej stoją: mjr lek. Leszek Pannert, płk dr med. Stefan Poniatowski, **mjr dr med. Witold Friedensberg**, mjr mgr farm. Jan Wysocki, mjr Władysław Niemczyk, lek. wet. Marek Jurczak, **ppłk lek. Józef Zawitkowski**, ppłk lek. Henryk Zaremba, mjr dr med. Przemysław Czerski, mjr dr med. Zbigniew Edelwejn, ppłk Józef Ornatowski, lek. Jerzy Szewczykowski, kpt. lek. Lucjan Golec, mjr dr med. Zbigniew Sarol, mjr lek. Juliusz Gazda.*

W powyższym opisie czcionką pogrubioną wymieniono żołnierzy Armii Krajowej.

UWAGI WSTĘPNE

Dynamiczny rozwój technologii informatycznych zmienił sposób przechowywania danych i ich udostępniania. Jestem przekonany, że upowszechnienie informacji na temat przeszłości w Internecie jest najlepszym sposobem ich popularyzacji wśród młodzieży, a co za tym idzie krzewienia świadomości historycznej w społeczeństwie. Dlatego w 2015 r. z mojej inicjatywy Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej podjął działania upamiętniające żołnierzy AK za pomocą tabliczek z kodem QR. Kod QR jest właściwie odnośnikiem do strony internetowej, stanowiącym pomost pomiędzy realnym miejscem, a danymi na jego temat, dostępnymi w Internecie. W ten sposób budujemy swoistą mapę wirtualnej pamięci o żołnierzach AK.

Pierwsze tabliczki z kodem QR zostały rozmieszczone na 60 płytach nagrobnych dowódców i kwaterach oddziałów walczących w Powstaniu Warszawskim na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach oraz w 11 miejscach pamięci w warszawskiej dzielnicy Ochota, jeszcze w lipcu 2015 r. W następnej kolejności przystąpiłem do opracowania biogramów żołnie-

rzy AK, którzy byli wykładowcami, absolwentami i studentami uczelni. Tego typu tabliczki są już umieszczone w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Szkole Głównej Handlowej i Uniwersytecie Medycznym w Łodzi. W najbliższym czasie tabliczki z kodem QR będą rozmieszczone na Politechnice Warszawskiej, Uniwersytecie Warszawskim i w Szkole Głównej Służby Pożarniczej. Liczę, że kolejne uczelnie, również spoza Warszawy, pójdą tym śladem i przyłączą się do naszej inicjatywy.

Po opracowaniu powyższych informacji poświęciłem się przygotowaniu biogramów żołnierzy AK, którzy byli pracownikami różnych instytucji. W pierwszej kolejności pomyślałem o Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej gdzie w latach 1980-1995 kierowałem Zakładem Informatyki, byłem zastępcą Przewodniczącego Rady Naukowej, a od trzech kadencji zasiadam w Radzie Naukowej.

Pod koniec stycznia Dyrektor WIML przystał na moją propozycję dotyczącą stworzenia tabliczki z kodem QR o żołnierzach AK, pracownikach WIML, którą

to inicjatywę 3 II 2016 r. entuzjastycznie poparła Rada Naukowa Instytutu. Na etapie pisania tego wstępu udało mi się zidentyfikować 15 żołnierzy AK, pracowników WIML. Z pięcioma z nich miałem przyjemność pracować, nie zdając sobie kompletnie sprawy z ich działalności w czasie wojny.

W większości opracowanych biogramów brakuje szczegółów, zwłaszcza dotyczących służby w AK. Jednak należy pamiętać, że większość materiałów źródłowych pochodzi z czasów, kiedy służby w AK nie wpisywało się do życiorysu.

Tabliczka poświęcona żołnierzom AK, pracownikom WIML zostanie uroczystie odsłonięta 6IV2016r. przez jedynych żyjących bohaterów tej historii: płk. Stefana Laube i płk. dr. hab. n. med. Eugeniusza Sokołowskiego w ramach ostatniego posiedzenia Rady Naukowej WIML kadencji 2012-2016. Obaj panowie jak i rodziny zmarłych zostaną odznaczeni medalami „Za zasługi dla Światowego Związku Żołnierzy AK”. Opracowanie, które trzymają Państwo w ręku zostało przygotowane specjalnie na tę okazję i będzie rozdane wśród gości uroczystych obchodów.

Na następnej stronie przedstawiony jest wzór tabliczki z kodem QR, a właściwie dwoma kodami, gdzie pierwszy prowadzi do biogramów żołnierzy AK, pracowników WIML a drugi do informacji o Armii Krajowej, m.in. kilku portali oraz pomocy dydaktycznych.

Żywię głęboką nadzieję, że poniższe opracowanie będzie stanowić ważne uzupełnienie historii WIML i przyczyni się do upowszechnienia historii Armii Krajowej.

Na zakończenie chciałbym serdecznie podziękować wszystkim osobom, które wspomogły mnie w poszukiwaniach informacji o żołnierzach AK, pracownikach WIML, w tym w szczególności: Marioli Janiak, Krystynie Zawitkowskiej, Jackowi Brzezińskiemu, dr. Wojciechowi Dębińskiemu, prof. Markowi Prostowi, prof. Eugeniuszowi Sokołowskiemu.

Dziękuję także prof. dr. hab. med. Krzysztofowi Klukowskiemu, wieloletniemu komendantowi WIML i prof. dr. hab. Wiesławowi Janowi Wysockiemu, prezesowi Instytutu Józefa Piłsudskiego za dokonanie recenzji niniejszej książki i przekazanie uwag, które uwzględniłem w jej ostatecznej postaci.

Proszę o nadsyłanie uwag i uzupełnień na adres: biuro2@armiakrajowa.org.pl. Będą one uwzględniane w wersji elektronicznej książki, dostępnej pod adresem:

<http://armiakrajowa.org.pl/tabliczki/198.html>.

dr hab. n. med. inż. Marek Cieciora

*członek Prezydium Zarządu Głównego
Światowego Związku Żołnierzy AK*

Projekt tabliczki upamiętniającej żołnierzy AK, pracowników WIML.

ARMIA KRAJOWA I JEJ ŻOŁNIERZE

Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej i Fundacja Polskiego Państwa Podziemnego od początku 2015 roku realizują projekt upamiętnienia Armii Krajowej i jej żołnierzy z wykorzystaniem tabliczek z kodami QR.

W ramach tego projektu powstało wiele opracowań dotyczących żołnierzy Armii Krajowej oraz wydarzeń i miejsc dotyczących działalności Armii Krajowej.

Jedno z tych opracowań odnosi się do Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej. Dostępne jest ono przy użyciu smartfону lub tabletu z zainstalowanym programem do skanowania kodów QR, z poniżej zilustrowanej tabliczki.

SZŻAK 0198

Żołnierze Armii Krajowej – pracownicy
Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej

Inne materiały

Opracowanie: Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej
luty 2016 r.

BARCIKOWSKI WŁADYSŁAW

Gen. bryg. prof. dr hab. med. Władysław Barcikowski (ur. 15 VIII 1916 r. w Merfie koło Charkowa, zm. 25 III 2015 r.).

Absolutorium Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego uzyskał w 1939 r., a dyplom lekarza medycyny w 1944 r. Stopień doktora medycyny uzyskał w 1948 r., a docenta w 1952 r. Profesorem nadzwyczajnym został mianowany w 1967 r.

W latach 1940-1944 pracował w szpitalach Warszawy na oddziałach chirurgii i ortopedii. Jako asystent przy Katedrze Anatomii Prawidłowej Uniwersytetu Warszawskiego prowadził tajne komplety nauczania anatomii (1942-1944).

Przydział podczas Powstania Warszawskiego: „Bakcyl” (Sanitariat Okręgu Warszawskiego Armii Krajowej) - III Obwód „Waligóra” (Wola) Warszawskiego Okręgu Armii Krajowej - szpitale Karola i Marii oraz Szpital Wolski.

W latach 1944-1948 pracował na różnych stanowiskach lekarskich w Warszawie i Poznaniu. W 1948 r. został powołany do zawodowej służby wojskowej, którą peł-

nił do końca 1950 r. w jednostce wojskowej w Poznaniu.

W latach 1949-1951 był komendantem i lekarzem naczelnym Szpitala Polowego 250 w Dziwnowie na wyspie Wolin, na terenie jednostki wojskowej obecnego 8 Kołobrzeskiego Batalionu Saperów. Był to wtedy pierwszy, tak duży szpital chirurgii polowej i rehabilitacji (ok. 1000 łóżek) w Polsce. Leczeni w nim byli ranni żołnierze-partyzanci Demokratycznej Armii Grecji (DSE), poszkodowani w czasie wojny domowej. Przez dwa lata funkcjonowania szpitala przebywało w nim na leczeniu 2,5 tys. Greków i Macedończyków.

Od początku 1951 r. był adiunktem Kliniki Ortopedycznej w Poznaniu, a następnie, od połowy 1952 r. dyrektorem i ordynatorem Szpitala Urazowego w Warszawie przy ul. Jotejki. W kwietniu 1953 r. wyjechał do Korei, gdzie był naczelnym lekarzem szpitala PCK. W latach 1954-1956 został podsekretarzem stanu w Ministerstwie Zdrowia, a następnie od maja 1956 r. sekretarzem stanu w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej. Od 1956 r. pełnił obo-

wiązki docenta w Zakładzie Patofizjologii PAN. Po powrocie do służby wojskowej w 1958 r. pracował, jako zastępca szefa Katedry Ortopedii 2 Centralnego Szpitala Klinicznego WAM, a w latach 1962-1964 prowadził jednocześnie Klinikę Chirurgii Ortopedycznej Instytutu Reumatologii.

Od kwietnia 1964 r. do 1967 r. był komendantem Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej.

W dorobku naukowym ma ponad 50 prac naukowych, poświęconych głównie ortopedii

Marian Klasik w rozmowie z gen. Władysławem Barcikowskim o szpitalu w Dziwnowie.

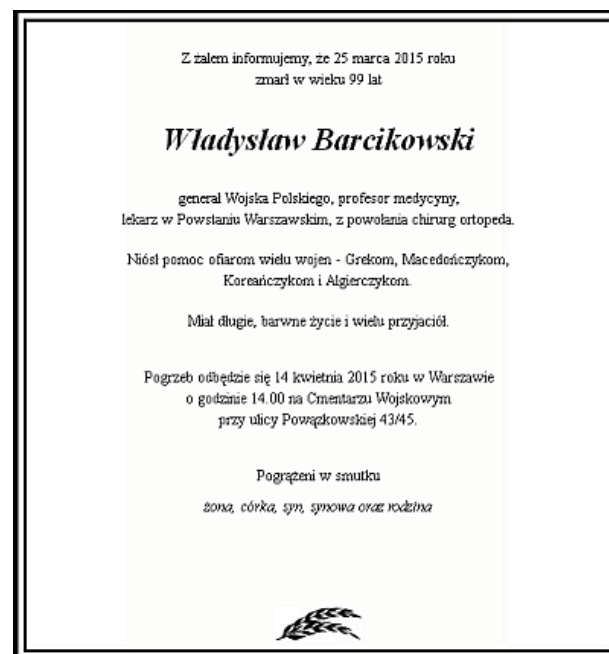
Tablica pamiątkowa szpitala w Dziwnowie.

i około 20 doniesień naukowych, sprawozdań oraz informacji.

Odnaczony Sztandarem Pracy II klasy, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz wieloma innymi odznaczeniami państwowymi i wojskowymi.

Spotkanie z okazji czterdziestolecia Instytutu. Stoją od lewej płk Zbigniew Jethon, płk Stanisław Haduch, gen. bryg. Władysław Barcikowski, płk Tadeusz Jakubiec.

Źródła:

Antoni B. Szcześniak: Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej, Wydawnictwo MON 1988

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Wladyslaw_Barcikowski

<http://www.oil.org.pl/xml/oil/oil72/gazeta/numery/n2006/n200605/n20060510>

<http://ciekawe.onet.pl/historia/dziwnow-tajna-historia-polsko-grecka,1,531465,artykul.html>

https://pl.wikipedia.org/wiki/250_Szpital_Wojskowy_w_Dziwnowie

<http://www.forum.eksploracja.pl/viewtopic.php?f=67&t=26039>

BOBER STANISŁAW

Płk prof. dr med. Stanisław Bober (ur. 7 I 1911 r., zm. 7 VI 1970 r.).

W 1929 r. po złożeniu egzaminu konkursowego został przyjęty do Szkoły Podchorążych Sanitarnych w Warszawie. Studia medyczne odbył na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego i uzyskał dyplom lekarza w 1935 r. Jednocześnie ukończył z odznaczeniem Szkołę Podchorążych Sanitarnych otrzymując w nagrodę tzw. „złotą szablę”.

Po dwóch latach praktyki szpitalnej w Warszawie w stopniu porucznika objął stanowisko lekarza w 1 pułku lotniczym. Brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r.

Podczas Powstania Warszawskiego organizował pomoc lekarską dla chorych i rannych. Założył kilka powstańczych ośrodków szpitalnych w Warszawie na Okęciu, z których jeden - Szpital Polskiego Czerwonego Krzyża prowadził do końca wojny. Przydział podczas Powstania Warszawskiego: „Bakcyl” (Sanitariat Okręgu Warszawskiego Armii Krajowej) - Szpital PCK, ps. „Ferr”.

W 1945 r. wstąpił do służby w Wojsku Polskim. We wrześniu 1945 r. został kierownikiem Laboratorium Fizjologii i Higieny Lotniczej, a w czerwcu 1946 r. szefem Oddziału Higieny w Centralnym Laboratorium Medycyny Lotniczej ze Szpitalem. Po zwolnieniu z wojska w latach 1952-1960 pracował w I Klinice Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej w Warszawie pod kierunkiem prof. dr. med. Andrzeja Biernackiego.

W 1952 r. uzyskał w Akademii Medycznej w Poznaniu stopień doktora medycyny na podstawie pracy pt. „Maciej z Miechowa”. W 1954 r. objął kierownictwo Kliniki Zdrowego Człowieka Instytutu Naukowego Kultury Fizycznej. Klinikę prowadził do końca 1958 r. W 1956 r., po złożeniu egzaminów i obronie pracy kandydackiej pt. „Balistokardiografia - jej istota, zastosowanie kliniczne oraz zastosowanie do prób czynnościowych narządu krążenia”, uzyskał stopień kandydata nauk medycznych. W 1957 r. na mocy uchwały Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla pracowników nauki otrzymał tytuł naukowy docenta i nominację na samodzielnie pracownika nauki w Akademii Medycznej w Warszawie.

W 1958 r. płk doc. dr med. Stanisław Bober został ponownie powołany do służby wojskowej na stanowisko Naczelnego Internisty Wojska Polskiego (do 1965 r.) i kierownika naukowego oddziałów wewnętrznych 2 Centralnego Szpitala Klinicznego WAM. Kierownikiem pozostał do 1964 r., kiedy to objął katedrę i I Klinikę Chorób Wewnętrznych Instytutu Kształcenia Podyplomowego WAM. Równocześnie został Przewodniczącym Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Lekarz Wojskowy”. W latach 1959-1964 był członkiem Rady Naukowej WIML.

W 1960 r. otrzymał od Rady Państwa nominację na profesora nadzwyczajnego.

W 1965 r. został Naczelnym Specjalistą WP w dziedzinie medycyny ogólnej. W 1968 r. został mianowany na profesora zwyczajnego.

Dorobek naukowy Profesora jest imponujący. Był autorem lub współautorem 210 prac opublikowanych w czasopismach lekarskich oraz 27 pozycji książkowych. Był promotorem 28 przewodów doktorskich i 4 przewodów habilitacyjnych.

Został odznaczony Krzyżem Komandorskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, licznymi odznaczeniami oraz medalami bojowymi i honorowymi, odznaką za „Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia”, odznaką honorową PCK i innymi.

Zdjęcie otrzymane z redakcji „Lekarza Wojskowego”.

Źródła:

Stanisław Bober Powstańcze biogramy

Antoni B. Szcześniak: Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej, Wydawnictwo MON 1988

Zdzisław Tyszkiewicz: Wspomnienie pośmiertne Płk prof. dr med. Stanisław Bober, POL. ARCH. MED. WEW. 46, 1971, 3 (3)

Z.T. Płk prof. dr med. Stanisław Bober, Lekarz Wojskowy, R. XLVI Nr 11, Warszawa 1970 r.

Inne źródła:

<http://www.wim.mil.pl/nauka/dzialalnosc-wydawnicza/635-90-lat-lekarza-wojskowego>

https://issuu.com/medycynapraktyczna/docs/lw_2100-02/6

http://www.ptkardio.pl/Powstanie_Polskiego_Towarzystwa_Kardiologicznego-315

<http://www.ptms.org.pl/uploads/pliki/pl/DZIEJE%20MEDYCYNY%20SPORTOWEJ%20T%20I%20L%20W%20W%20I%20M%20L.pdf.pdf>

FRIEDENSBURG WITOLD

Płk prof. dr hab. med. Witold Friedensberg (ur. 13 IV 1925 r. w Warszawie, zm. 11 V 1997 r.).

Walczył w Powstaniu Warszawskim. Pod koniec sierpnia został aresztowany na Woli i przetransportowany do Arbeitslager Landeshut - filii niemieckiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Kamiennie Górze, gdzie początkowo osadzono go w celi śmierci.

Akademię Medyczną w Warszawie ukończył w 1952 r. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1978 r.

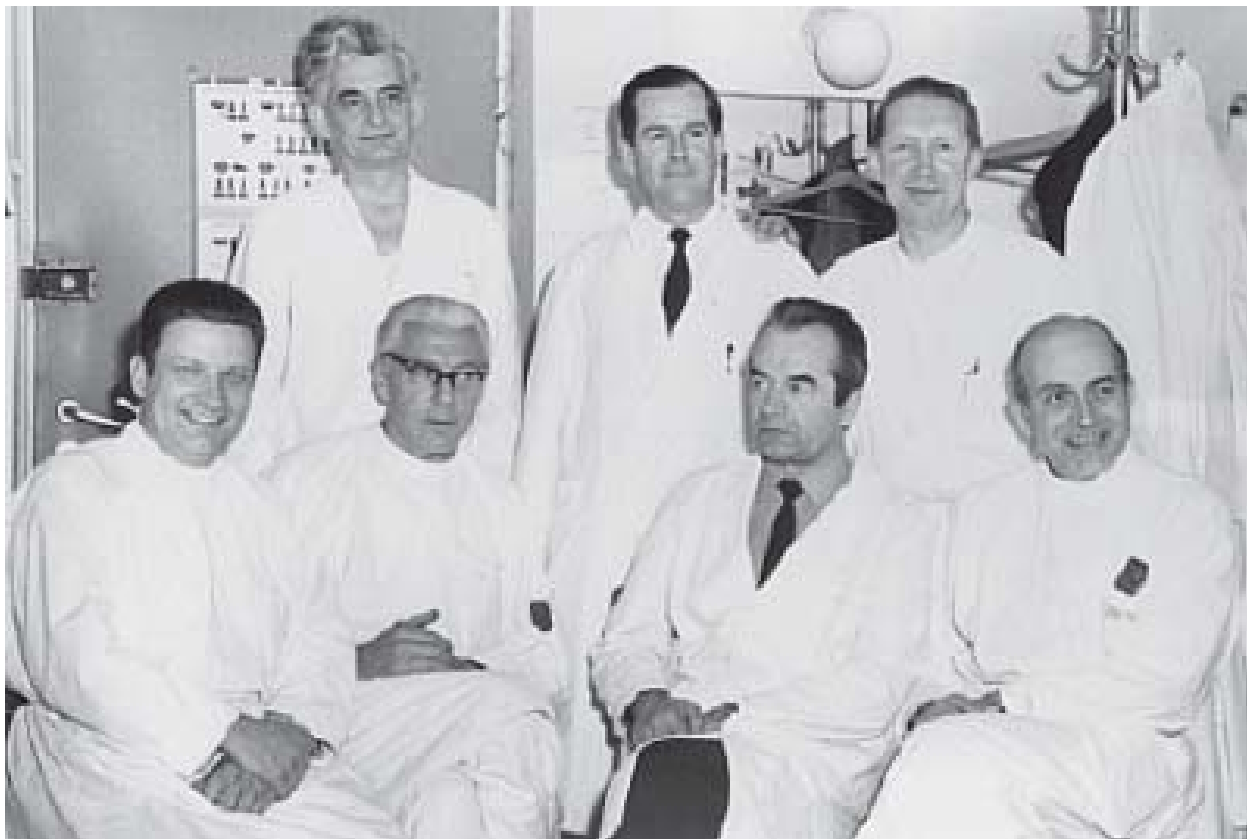
Od 1952 r. służył w wojsku. Początkowo, jako lekarz chirurg szpitala Oficerskiej Szkoły Lotniczej w Dęblinie. Następnie od 1956 r. jako starszy asystent Oddziału Chirurgicznego Wojskowego Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich. Od 1960 r.

pracował w WIML, najpierw jako starszy asystent, a od 22 XII 1965 r. jako adiunkt Oddziału Chirurgicznego. Od 11 VII 1973 r. był pełniącym obowiązki kierownika Kliniki Chirurgicznej, a od 1976 r. jej kierownikiem.

W dorobku naukowym ma ponad 90 prac. W 1975 r. otrzymał wyróżnienie ministra obrony narodowej za pracę pt. „Zmiany naczyniowe w kończynach dolnych pilotów śmigłowcowych”, w 1977 r. I zespołową nagrodę ministra obrony narodowej za współautorstwo podręcznika „Medycyna lotnicza i kosmiczna”.

Odnaczony m.in.: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

20 lat służby wojskowej (4 IV 1972 r.). Od lewej stoją: **ppłk dr med. Witold Friedensberg**, mgr farm. Jan Wysocki, ppłk dr med. Jan Podgórski. Od lewej siedzą: płk dr med. Zbigniew Gierowski, mjr dr med. Wiesław Kowalczuk, ppłk dr med. Witold Kwietniewski i ppłk dr med. Wiesław Pawlicki.

Płk dr med. Witold Friedensberg - w lutym 1978 - na sali operacyjnej WIML.

Zespół chirurgów pod kierownictwem płk. doc. dr. hab. med. Witolda Friedensberga podczas operacji.

Źródła:

Antoni B. Szcześniak: Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej, Wydawnictwo MON 1988

https://pl.wikipedia.org/wiki/Witold_Friedensberg

Elżbieta Zakrzewska: Zasłużeni dla Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej. Płk prof. dr hab. n. med. Witold Friedensberg, Polski Przegląd Medycyny Lotniczej nr 2, tom 10, październik-grudzień 2004 rok

GRABOWSKI ROMAN

Roman Grabowski ps. „Dziadek” (ur. 22 X 1923 r. w Warszawie, zm. 12 XII 2014 r.).

Ojciec Romana Grabowskiego mieszkał w USA. Na ochotnika zaciągnął się do Błękitnej Armii gen. Hallera. W 1919 r. wrócił do kraju i zamieszkał na warszawskiej Woli. W domu Romana Grabowskiego kultywowane były tradycje patriotyczne. Kryzys gospodarczy zmusił rodzinę Grabowskich do przeprowadzki w 1930 r. do Pustelnika.

Roman Grabowski uczęszczał do szkoły nr 3 w Markach. W 1939 r., jako szesnastolatek, brał udział w obronie Warszawy – budowanie umocnień, kopanie okopów.

Tego samego roku poznał kpt. dr. med. Sergiusza Hornowskiego, który umożliwił mu wstąpienie do Związku Walki Zbrojnej. W 1941 r. składając uroczystą przysięgę wstąpił w szeregi ZWZ i przyjął pseudonim „Dziadek”. W latach 1942-1944 działał w VII Obwodzie „Obroża” AK II Rejon „Celków” Marki pod dowództwem mjr. Henryka Okińczyka ps. „Bil”, 1 Kompanii Osiowa pod dowództwem Albina Furczaka ps. „Alf”, pluton 738. Kompania działała na terenie Marek – Strugi – Pustelnika i wschodnich terenach

Warszawy. Roman Grabowski organizował wraz kolegami tzw. „grupy oporu”. Od 30 VII 1944 r. brał udział w działaniach zgrupowania żołnierzy II Rejonu przeciw Niemcom w Strudze. Rozkazem Nr 34 Komendanta II Rejonu „Obroża” z dnia 7 VIII 1944 r. został odznaczony Krzyżem Walecznych.

Po zajęciu Marek przez wojska radzieckie w listopadzie został aresztowany i wywieziony do obozu w Borowiczach na terenie ZSRR. Tam przydzielono go do grupy, której zadaniem był rozładunek wagonów towarowych. Po dwóch latach katorżniczej pracy powrócił do kraju.

Pracował w Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej na stanowisku kierownika WAK-u. Za 25 lat pracy w WIML został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Aktywnie działał w ruchu kombatanckim, był prezesem koła Nr 2 Okręg Warszawa Wschód Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej.

10 IX 2003 r. za zasługi dla miasta Marki został trzecim w historii tego miasta Honorowym Obywatelom Miasta Marki, po Charlesie (Ka-

rolu) Whiteheadzie - synu Charlesa Whiteheada, angielskiego lekarza, współwłaściciela fabryki „Briggs and Posselt” w Markach (1990 r.) i doktorze Sergiuszu Hornowskim (VI 2000 r.).

Opracował projekt pomnika w Markach-Strudze upamiętniającego walki żołnierzy II Rejonu Armii Krajowej, którzy w przeddzień wybuchu Powstania Warszawskiego, w dniach od 30 lipca do pierwszych dni sierpnia 1944 r., toczyli przy wsparciu wojsk sowieckich walki z oddziałami wojsk niemieckich. W walkach zginęło 18 żołnierzy Armii Krajowej, wielu zostało rannych. Uroczystego odsłonięcia pomnika upamiętniającego to wydarzenie dokonano 6 października 1963 r. Teren pod budowę stanowi darowiznę Zgromadzenia Michalitów. Pomnik wzniesiono ze składek kom-

batantów, społeczeństwa Marek i pomocy Wojska Polskiego. W 1994 r. dokonano jego gruntownej renowacji, m.in. obłożono cokół płytami z szarego granitu, umieszczono nową tablicę, uporządkowano teren wokół i posadzono tuje.

Roman Grabowski jest także autorem tablicy poświęconej Żołnierzom AK II Rejonu „Celków” w kościele parafialnym pod wezwaniem Św. Łydyora w Markach przy ul. Piłsudskiego. U honorowany łącznie 22 odznaczeniami, w tym oprócz już wymienionych: Krzyżem Powstania Warszawskiego, Krzyż Partyzancki, Krzyż AK-owski, Potrójny Medal Wojska Polskiego.

Źródła:

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Roman_Grabowski

http://www.marki.pl/www/aktualnosc-2595-tytul-ostatnie_pozegnanie_romana_grabowskiego

http://www.marki.pl/www/tag-miejsca_pamieci_narodowej

<http://www.dobroni.pl/rekonstrukcje,miejsca-pamieci-marki-kwarszawy,13052>

<http://www.marki.net.pl/pliki/rzeczp/rm04.pdf>

HADUCH STANISŁAW

Płk prof. dr hab. med. Stanisław Haduch (ur. 1916 r., zm. 26 XI 1986 r.) - lekarz chirurg, specjalista medycyny lotniczej, komendant Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej (1955-1964).

W 1934 r. ukończył Gimnazjum Męskie w Sanoku. Studiował na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie i po wybuchu II wojny światowej pozostał w tym mieście, a w 1940 r. ukończył studia. Podczas okupacji sowieckiej (od 1940 r.) pracował w szpitalu powiatowym, a następnie w okresie okupacji niemieckiej w 1943 r., był lekarzem na Oddziale Chirurgii Dziecięcej Szpitala Św. Zofii we Lwowie.

Od 1942 r. do 1943 r. był członkiem organizacji dywersyjnej Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej działającej pod kryptonimem „Wachlarz”. Po nadejściu frontu wschodniego w 1944 r., jako ochotnik wstąpił do Wojska Polskiego i został chirurgiem w 5 Samodzielnej Kompanii Sanitarnej 2 Łużyckiej Dywizji Artylerii. Brał udział w bitwie o Kołobrzeg, walkach o Wał Pomorski, przeszedł szlak bojowy

aż do Szczecina, następnie uczestniczył w operacji łużyckiej i operacji praskiej.

Po zakończeniu wojny w 1945 r. został przydzielony do Wojsk Lotniczych Wojska Polskiego. Od 1945 r. do 1966 r. służył, jako starszy lekarz batalionu obsługi lotnisk, starszy lekarz pułku, szef Służby Zdrowia dywizji lotniczej i zastępca szefa Służby Zdrowia Dowództwa Wojsk Lotniczych ds. orzecznictwa.

W lutym 1955 r. został komendantem Wojskowego Instytutu Naukowo-Badawczego, przemianowanego w 1958 r. na Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej. W 1957 r. uzyskał specjalizację II stopnia w zakresie chirurgii i medycyny lotniczej, a trzy lata później, jako pierwszy lekarz w Polsce, stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny lotniczej, na podstawie rozprawy pt. „Zmiany niektórych odczynów krążeniowo-oddechowych na wysokości 15000 m”. Urząd komendanta WIML pełnił do kwietnia 1964 r., gdy z uwagi na stan zdrowia został zwolniony i przeniesiony do pracy w Szefostwie Służby Zdrowia

Inspektoratu Lotnictwa. W tym samym roku uzyskał tytuł docenta w zakresie chirurgii na Wojskowej Akademii Medycznej za pracę pt. „Wpływ oddychania w nadciśnieniu na zmiany objętości krwi krążącej i przenikanie niektórych jej składników poza łożysko naczyniowe”. W 1969 r. został pracownikiem naukowym w Centrum Kształcenia Podyplomowego WAM, a w 1974 r. powrócił do służby w WIML.

W 1976 r. podjął pracę w Centralnym Ośrodku Badańczym Kolejowej Służby Zdrowia w Warszawie i w tym samym roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a we wrześniu kolejnego roku został przeniesiony w stan spoczynku.

Opublikował ok. 160 prac z zakresu patofizjologii ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień lotnictwa i oddziaływania pola magnetycznego na organizmy żywe. Jego badania dotyczyły niedotlenienia wysokościowego i promieniowania elektromagnetycznego. Był promotorem

ośmiu przewodów doktorskich oraz recenzentem jedenastu przewodów doktorskich.

*Spotkanie z okazji czterdziestolecia Instytutu. Stoją od lewej płk Zbigniew Jethon, **płk Stanisław Haduch**, gen. bryg. Władysław Barcikowski, płk Tadeusz Jakubiec.*

Źródła:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Haduch

<http://www.wiml.waw.pl/?q=pl/Haduch>

HORNOWSKI JÓZEF

Płk dr med. Józef Hornowski (ur. 19 X 1916 r. w Kutaisi, zm. 13 VI 2011 r.). Lekarz internista, nestor polskiej medycyny, współtwórca odrodzonego samorządu lekarskiego, społecznik, człowiek wielkiego serca.

Syn Michała Hornowskiego, podpułkownika Wojska Polskiego, sapera inżyniera dyplomowanego i Anny z domu Pisardze-Zotikaszwili, z zawodu nauczycielki języka rosyjskiego. Młodszy brat Sergiusza Hornowskiego. Do Polski przyjechał wraz z rodziną w 1923 r. W 1935 r. ukończył Państwowe Męskie Gimnazjum Humanistyczne im. Mikołaja Kopernika w Toruniu i przystąpił do egzaminów Szkole Podchorążych Sanitarnych w Warszawie. Ponieważ próba zdania egzaminów wstępnych nie powiodła się, podjął naukę na cywilnym Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego.

Do wybuchu II wojny światowej, to jest do września 1939 r. Józef Hornowski zaliczył cztery lata studiów lekarskich. W dniu 1 I 1940 r. rozpoczął pracę jako kontroler sanitarny i dezynfektor w Wydziale Powiatowym Warszawskim, w tzw.

kolumnach epidemiologicznych. Kolumny te swoją działalnością obejmowały Raszyn, Ursus i Okęcie.

Od jesieni 1941 r., pracując nadal w kolumnach, kontynuował przerwane zarządzeniem władz okupacyjnych studia lekarskie na utworzonym wówczas tajnym Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończył je w 1943 r. Staż podyplomowy odbywał w II Klinice Chorób Wewnętrznych profesora Witolda Orłowskiego Szpitala Dzieciątka Jezus. Szkolił też studentów tajnego Wydziału Lekarskiego UW i uczniów Szkoły docenta Jana Zaorskiego.

Przydział podczas Powstania Warszawskiego: „Bakcyl” (Sanitariat Okręgu Warszawskiego Armii Krajowej) - Szpital Dzieciątka Jezus ul. Nowogrodzka.

1 VIII 1944 r., w dniu wybuchu Powstania Warszawskiego Józef Hornowski objął obowiązki lekarza dyżurnego w II Klinice Chorób Wewnętrznych.

Po wyzwoleniu Warszawy spod okupacji niemieckiej, w styczniu 1945 r. przedostał się na Pragę, gdzie w budynku szko-

ty podstawowej przy ulicy Boremlowskiej 6/12 już od 1 XI 1944 r. działał odtworzony Wydział Lekarski, potocznie zwany „Akademią Boremlowską”. Tam w dniu 7 IV 1945 r. otrzymał świadectwo ukończenia studiów lekarskich, podpisane przez dziekana ówczesnego Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, prof. Franciszka Czubalskiego.

W 1945 r. Józef Hornowski został zmobilizowany i wcielony do czynnej służby wojskowej. Powierzono mu funkcję kierownika laboratorium klinicznego Ośrodka Zdrowia we Włochach. Wkrótce przeniesiono go do pracy w Sanitarno-Epidemiologicznym Laboratorium (SEL) Frontu Nr 9, ulokowanego w Tworkach, a następnie w charakterze epidemiologa do 28 Dezynfekcyjno-Instruktorskiego Oddziału Frontowego.

W 1947 r. Józef Hornowski wraz z całą jednostką wojskową został przeniesiony do organizowanego w Łodzi Centrum Wyszkożenia Sanitarnego (CWSan), powstającego z przekształcenia Oficerskiej Szkoły Instruktorów Sanitarnych i Sanitarno-Epidemiologicznego Laboratorium (SEL) Frontu Nr 9. W uczelni tej pełnił obowiązki starszego wykładowcy higieny, bakteriologii i farmakologii. W tym czasie awansowano go do stopnia kapitana Wojska Polskiego.

Pod koniec 1947 r. został zdemobilizowany z naczyniem objęcia stanowiska lekarza miejskiego i kierownika Ośrodka Zdrowia we Włochach koło Warszawy. Od października 1948 r. pracował jako starszy asystent I Klinice Chorób Wewnętrznych Wydziału Lekarskiego UW.

W tym czasie kapitan lekarz Józef Hornowski był często powoływany na dwutygodniowe ćwiczenia wojskowe. W 1951 r., po wybuchu konfliktu koreańskiego, został powołany na

kolejne ćwiczenia wojskowe, tym razem bez podania terminu ich zakończenia i został wcielony do czynnej służby wojskowej. Skierowano go na Kursy Przeszkolenia Oficerów (KPO) do Wojskowego Centrum Wyszkożenia Medycznego w Łodzi, a po ich ukończeniu do formującego się batalionu budowlanego w Grudziądzu, który miał charakter jednostki karnej. Trafiał do niego „element niepewny, wymagający stałego dozoru”. Wkrótce przekazano go do dyspozycji wojsk lotniczych, jako 16 batalion budowy lotnisk z siedzibą w Mirosławcu. W tym batalionie, kapitan lekarz Józef Hornowski, organizował od podstaw opiekę lekarską dla prawie tysięcosobowej jednostki podzielonej na kompanie. Zadaniem wojska była budowa lotnisk w Mirosławcu, Słupsku, Orzyszu, Elblągu i na Oksywiu.

Napisał dwa doktoraty. Pierwszy z historii medycyny pt. „Dr med. Florian Stanisław Ceynowa”. Jednak nim Józef Hornowski zdał wymagane egzaminy, zmieniła się ustawa o stopniach naukowych i doktorat był nieważny. Za wzór wzięto wówczas (lata 50.) system funkcjonujący w Związku Radzieckim, gdzie pierwszym stopniem był kandydat nauk, dopiero potem doktor. Napisał więc pracę kandydacką pt. „Poziom inhibitorów grypowych w niektórych chorobach wewnętrznych”. Ponownie padł ofiarą zmiany ustawy, w której zrezygnowano ze stopnia kandydata nauk. Doktorem nauk medycznych jednak został. Ze śmiechem wspominał: *27 II 1954 r. na ćwiartce papieru dostałem zaświadczenie, że przysługuje mi tytuł doktora medycyny. Podpisał je prof. Sylwanowicz. To jest jedyny dokument świadczący o przysługującym mi tytule.*

Wówczas dowództwo wojsk lotniczych przeniosło go do Warszawy, do Babic, do 5 dywizji lotnic-

stwa myśliwskiego (MIG 5) na stanowisko kierownika komory niskich ciśnień, a następnie do pracy w Komisji Lotniczo-Lekarskiej.

W 1955 r. ówczesne władze służby zdrowia wojsk lotniczych powierzyły mu odpowiedzialne zadanie zorganizowania oddziału chorób wewnętrznych w dawnym Szpitalu Lotniczym w Otwoku. Szpital ten w 1957 r. przemianowano na Wojskowe Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich. W 1957 r., już wówczas ppłk Józef Hornowski uzyskał II stopień specjalizacji w zakresie medycyny lotniczej, a w dniu 29 X 1957 r. objął w Centrum stanowisko ordynatora oddziału wewnętrzznego. Również w 1957 r. otrzymał polecenie zorganizowania oddziału chorób wewnętrznych w Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej (WIML) w Warszawie.

W latach 1960-1975 był twórcą lub współtwórcą, kilku projektów racjonalizatorskich, takich jak: majteczki ochronne gonad przed napromienowaniem podczas badań radiologicznych, prosta latarka elektryczna, ulepszona maska aparatu tlenowego do badania przemiany podstawowej materii, objętościomierz ciała ludzkiego, łóżko dla zawałowców, szablon do kodowania i odczytywania kart selekcyjnych brzeźnie perforowanych, schodki do dynamometrii wysiłkowej, pleksiglasowy pojemnik do wirowania szczurów na wirówce przyśpieszonej oraz zabarwienie na biało zakończeń przedłużaczy bronchoskopowych. W 1960 r. zorganizował w Instytucie Koło PCK, w którym w latach 1960-1966 sprawował funkcję przewodniczącego. Równocześnie aktywnie działał w Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Lekarskiego (PTL), początkowo jako przewodniczący Komisji Klubowej Klubu Lekarza, a od 1975 r. przez kilka kolejnych kadencji pełnił funkcję sekretarza Zarządu Głównego

PTL. W listopadzie 1972 r. otrzymał awans na stopień pułkownika Wojska Polskiego. W następnym roku wspólnie z kolegami z WIML-u przeprowadził analizę stanu zdrowia lotniczego personelu technicznego oraz warunków pracy i profilaktyki lekarskiej dla tej grupy pracowników. Za badania te wraz z całym zespołem otrzymał III nagrodę ministra Obrony Narodowej gen. Wojciecha Jaruzelskiego.

W maju 1975 r. został przeniesiony do rezerwy. W ciągu 24 lat pracy i służby w lotnictwie wychował wielu lekarzy lotniczych. W dorobku naukowym ma ponad 100 prac, nie licząc artykułów popularyzatorskich.

W 1977 r., już po przejściu na emeryturę (1975 r.) minister gen. Wojciech Jaruzelski przyznał mu I nagrodę za współautorstwo książki pt. „Medycyna lotnicza i kosmiczna” (Warszawa 1977). Dla potrzeb tego wydawnictwa płk dr Józef Hornowski opracował rozdział pt. „Problemy kliniczne w medycynie lotniczej”.

Od chwili powstania „Solidarności”, uczestniczył w reaktywowaniu Izby Lekarskich. W 1989 r. po wyborach powierzono mu funkcję przewodniczącego Okręgowej Warszawskiej Komisji Rewizyjnej.

Podczas walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego (TWL) w dniu 21 I 1999 r. z okazji 50-lecia członkostwa, w dowód szacunku i uznania, przyznano mu tytuł Spectatissimus 1948-1998. Wręczono mu również sygnet z emblematem TLW i datą przyjęcia do TLW.

W dniu 24 XI 2003 r., Kapituła Medalu Gloria Medicinæ przyznała mu ten zaszczytny medal, a w następnym roku otrzymał najwyższe odznaczenie Okręgowej Izby Lekarskiej

– medal Laudabilis. 31 III 2007 r. Okręgowa Izba Lekarska odznaczyła go Medalem Doktora Jerzego Moskwy. Z chwilą utworzenia w Wielkiej Brytanii Koła Wychowanków Szkoły Podchorążych Sanitarnych w Warszawie dr Józef Hornowski pełnił funkcję korespondenta tego Koła, które w uznaniu zasług przyznało mu, oznaczony numerem trzecim, Dyplom Honorowy Podchorążego SPSan. Dyplom nr 1 otrzymał profesor Stefan Wesołowski, a dyplom nr 2 profesor Witold Rudowski.

W 1992 r., podczas uroczystego jubileuszu 70-lecia wyższego wojskowego kształcenia lekarzy w Polsce, dr Józef Hornowski jako były wykładowca CWSan w Łodzi został uznany Podchorążym Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi.

Za swoje zasługi był wielokrotnie odznaczany przez władze państwowe i resortowe. Otrzymał m.in.:

- Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski
- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski
- Złoty Krzyż Zasługi
- Srebrny Krzyż Zasługi
- Medal za Warszawę 1939-1945
- Medal Zwycięstwa i Wolności
- Złoty, Srebrny i Brązowy Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”.

Odszedł na wieczny dyżur lekarski rankiem 13 VI 2011 r. w Domu Lekarza Seniora przy ulicy Wołoskiej 139 w Warszawie. Spoczął w grobowcu rodzinnym, obok matki, ojca i siostry, na cmentarzu przy ulicy Ryzowej w dzielnicy Stare Włochy (kwatery III, rząd 17).

Dr Józef Hornowski uważał, że medycyna jest jak dobry jacht. Potrzebuje sternika (to rola młodych) i balastu (to zadanie dla starych). On

sam był takim balastem – który nie obciąża, ale pozwala śmiało płynąć do przodu.

Wspomnienia dr. Hornowskiego ze szpitala Dzieciątka Jezus z okresu Powstania Warszawskiego

- *Jakże ciekawe sylwetki mają oldboje Kliniki w tych ciężkich chwilach. Dr Józef Rydygier - mały, spokojny, zawsze bardzo cicho mówiący, ma jakiś zakonspirowany radioaparat. Zawsze dostarcza najnowszych wiadomości i to prawdziwych. Nie rozstaje się z metalową puszką po marmoladzie. Nawet podczas snu stoi ona przy nim. W niej ma maszynopis „Chorób przewodu pokarmowego” i swoją pracę habilitacyjną. Dr Walenty Hartwig, opatowany, zawsze uprzejmy i okazujący serce chorym i otoczeniu.*
- *Siostry zakonne, mieszkające na terenie szpitala, pracują z wielkim poświęceniem: troszczą się o wyżywienie, gotują, rozdzielają, zmywają, przenoszą chorych, sprzątają, usu-*

Uroczyste pożegnanie płk. dr. med. Józefa Hornowskiego.

wają nieczystości, noszą wodę, zabezpieczają sprzęt w piwnicach. Na Klinice przenoszą bibliotekę i archiwum. A wszystko to robią prawie same, z uśmiechem i pokorą.

- 15 sierpnia święto. Podczas mszy śpiewa się chorał św. Augustyna. Wieczorem Niemcy zarządzają ewakuację szpitala. Wszyscy zdolni do marszu mają zebrać się pod groźbą śmierci i ewakuować się. Mogą pozostać tylko kobiety, umierający i po jednym lekarzu na oddziale. Po targach zezwalają na pozostawienie na każdym oddziale chirurgicznym zespołu operacyjnego.

dr. med. Józef Hornowski w Domu Lekarza Seniora.

Źródła:

Dr med. Józef Hornowski (1916-2011). Nestor polskiej medycyny.

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jozef_Hornowski

Antoni B. Szcześniak: Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej, Wydawnictwo MON 1988

Maria Wiśniewska Małgorzata Sikorska: Szpitale powstańczej Warszawy, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 1991

Elżbieta Zakrzewska: Wspomnienie o zmarłym płk. w st. spocz. dr med. Józef Hornowski ((19.11.1916 - 13.06.2011 r.), Polski Przegląd Medycyny i Psychologii Lotniczej nr 3, tom 17, 2011 rok

http://slaska.izba-lekarska.org.pl/aktualnosci/236-odszedl_dr_med_jozef_hornowski

<http://www.nazdrowie.pl/arttykul/puste-miejsce-na-jachcie-dr-jozef-hornowski-1916-2011>

LAUBE STEFAN

Płk mgr Stefan Henryk Laube (ur. 3 V 1930 r. w Szadku). W 1933 r. rodzina przeniosła się do Warszawy. W 1942 r. ukończył Szkołę Powszechną im. Mikołaja Reja w Warszawie. Naukę kontynuował na tajnych kompletach prowadzonych przez nauczycieli Gimnazjum im. Mikołaja Reja. Od najmłodszych lat był entuzjastą żeglarstwa,

W czasie okupacji działał w konspiracyjnym harcerstwie. W 1942 r. wstąpił do Szarych Szeregów, drużyny „Gigantów” gdzie uzyskał stopień młodzika w 1944 r.

Po wybuchu Powstania Warszawskiego 3 sierpnia wstąpił do batalionu „Sokół” zgrupowanie „Sarna”, którego dowódcą był Władysław Olszowski ps. „Sokół”. Został skierowany do 1 kompanii szturmowej, dowodzonej przez por. Aleksandra Żuka ps. „Żuk”, w której był łącznikiem ps. „Adam”. W kompanii spotkał starszego kolegę żeglarza Antoniego Godlewskiego ps. „Antek Rozpylacz”. Batalion „Sokół” działał w rejonie ulic: Al Jerozolimskie, Nowy Świat, Książęca, pl. 3 Krzyży, Bracka, Nowogrodzka, Kru-

cza. Do głównych zadań batalionu należały ataki na gmach Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) róg Nowego Światu i Alej Jerozolimskich, oraz blokada Al. Jerozolimskich (kierunek wschód - zachód) i Nowego Światu (kierunek północ - południe). Ataki na BGK nie powiodły się. Batalion „Sokół” odpierał uderzenia Niemców prowadzone z Muzeum Narodowego na barykady na Nowym Świecie i Brackiej oraz z innymi oddziałami („Bełt”, „Kiliński”) na barykadę w Al. Jerozolimskich przy ul. Kruczej. Wielkim osiągnięciem było to, że Niemcy nie przeszli przez Al. Jerozolimskie i Nowy Świat.

Po kapitulacji opuścił Warszawę wraz z rodziną i trafił do obozu w Pruszkowie, z którego został wywieziony w nieznanym kierunku. Podczas podróży uciekł wraz z rodzicami z transportu przed Częstochową. Jak się później okazało transport skierowany był do obozu pracy w Cottbus. W lutym 1945 r. wrócił z matką do Warszawy, gdzie spotkała się cała rodzina, która zajęła się odbudową zniszczonej apteki ojca na placu Trzech Krzyży.

W maju 1945 r. podjął naukę w gimnazjum i liceum im. Stefana Batorego w Warszawie.

Maturę zdał w roku 1948 r. Następnie studiował farmację na Akademii Medycznej w Warszawie. W 1952 r. uzyskał stopień magistra farmacji. Na-
kazem pracy został skierowany do apteki społecznej w Sulejówku, w której został kierownikiem w 1954 r. Od 1955 r. do 1959 r. pracował w Centralnym Laboratorium Przemysłu Zielarskiego na stanowisku starszego asystenta. Od 1959 r. do 1963 r. pracował w Laboratorium Naukowo Badawczym Farmaceutycznej Spółdzielni Pracy „Unia” w Warszawie na stanowisku kierownika działu syntezy. W latach 1955-1959 r. opracował kilka leków roślinnych m.in. Raphacholin.

W 1963 r. został powołany do służby wojskowej do Jednostki Wojskowej 1390 (składnica sanitarna).

W 1966 r. został skierowany do Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej w Warszawie gdzie pełnił funkcję kierownika apteki szpitalnej.

Uzyskał specjalizację I stopnia i II stopnia w zakresie farmacji aptecznej, specjalizację I stopnia i II stopnia w zakresie organizacji służby zdrowia.

ppłk mgr Stefan Laube.

W 1978 r. brał udział w misji pokojowej ONZ - UNEF na Bliskim Wschodzie w Egipcie, jako kierownik apteki szpitalnej i szef zaopatrzenia medycznego w Polskiej Wojskowej Jednostce Specjalnej. Szpital zabezpieczał pod względem medycznym wszystkie wojska UNEF na Bliskim Wschodzie.

Jako oficer bezpartyjny, stopień pułkownika otrzymał po przemianach w Polsce w 1989 r. Służbę zakończył w 1991 r.

Od 1991 r. był kierownikiem hurtowni farmaceutycznej „Herbapol Trading”. W 2002 r. przeszedł na emeryturę.

Działał w kilku organizacjach społecznych (PCK, PTTK, PZZ), uprawiał narciarstwo, turystykę rowerową, żeglarstwo śródlądowe i morskie. W 1948 r. uzyskał patent jachtowego sternika morskiego.

Odnaczone: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotym medalem Siły Zbrojnej w Służbie Ojczyzny, Odznaką za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia, Medalem ONZ „W Służbie Pokoju”, Warszawskim Krzyżem Powstańczym, Medalem za Warszawę, Krzyżem Weterana Walki o Wolność i Niepodległość Ojczyzny, Odznaką „Akcja Burza”, Medalem Pamięci Krystyny Krahelskiej.

ppłk mgr Stefan Laube wyróżniany kordzikiem.

MARCZEWSKI STANISŁAW

Płk prof. dr hab. med. Stanisław Marczewski (ur. 18 IV 1896 r., zm. 1979 r.). Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego ukończył 1922 r. Tytuł docenta habilitowanego uzyskał w 1947 r. Profesorem nadzwyczajnym został mianowany w 1963 r.

W 1922 r. powołano go do zawodowej służby wojskowej, podczas której pełnił obowiązki lekarza wojskowego w jednostkach i szpitalach wojskowych (szpital wojskowy w Dęblinie, Szpital Ujazdowski, 1 Szpital Okręgowy w Warszawie). Pracując na oddziałach chorób wewnętrznych i zakaźnych, prowadził badania doświadczalne, których wyniki ogłaszał drukiem w czasopismach polskich i zagranicznych. W 1930 r. powierzono mu zorganizowanie i kierowanie Pracownią Biologiczną w Centrum Badań Lekarskich Lotnictwa. W 1935 r. został oddelegowany do Paryża, gdzie prowadził badania nad białkiem surowicy krwi ludzkiej w Zakładzie Chemii Fizjologicznej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Paryskiego oraz badania nad wpływem wysokości na ustrój zwierzęcy w Instytucie Medycyny Lotniczej. Wyniki badań były przedstawione na posiedze-

niu Francuskiej Akademii Nauk i ogłoszone drukiem w „Comptes Rendus de l'Académie de Sciences” w 1935 r. i 1936 r. W Instytucie Badań Lotniczo-Lekarskich pracował do września 1939 r.

Podczas okupacji i Powstania Warszawskiego pracował w szpitalach warszawskich. Brał udział w Powstaniu Warszawskim w walkach na Mokotowie.

W kwietniu 1945 r. został powołany do wojska i objął kierownictwo ruchomego Laboratorium Sanitarno-Epidemicznego. We wrześniu 1946 r. został szefem Oddziału Badawczo-Doświadczalnego Fizjologii Centralnego Ambulatorium Medycyny Lotniczej.

W 1950 r. na polecenie dowódcy Wojsk Lotniczych przebadał cały personel latający jednostek lotniczych w samolocie Li-2 w czasie lotu na wysokości 7000 m. Badań tych nie można było przeprowadzić na ziemi, gdyż dopiero trwał montaż barokomory dla ludzi, którą w myśl propozycji i koncepcji płk. Marczewskiego, a według projektu prof. inż. Wolskie-

go z Politechniki Warszawskiej wykonała Stocznia Gdańska.

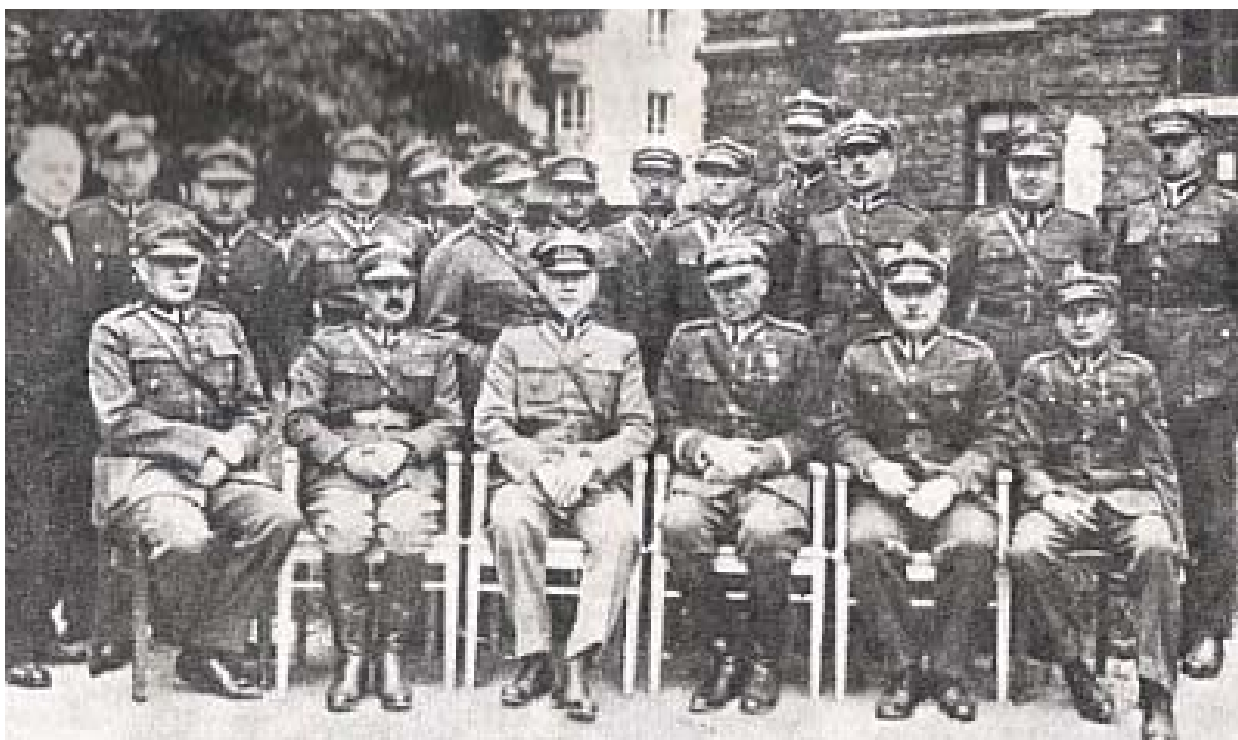
Jako etatowy zastępca szefa do spraw naukowych sprawował ogólne kierownictwo naukowe nad pracami Instytutu. Od listopada 1959 r. do lipca 1968 r. pełnił funkcję zastępcy Komendanta Centralnego Instytutu Badań Lotniczo-Lekarskich (CIBLL) ds. naukowych. Od września 1954 r. do lutego 1955 r. czasowo pełnił obowiązki Komendanta CIBLL. Niezależnie od tego prowadził własne badania nad białkiem surowicy krwi oraz badania doświadczalne nad wpływem promieni pozafiołkowych

i podczerwonych, promieni rentgenowskich i promieni gamma na uwolnienie białka z surowicy krwi. W dorobku naukowym ma ponad 30 publikacji.

W 1969 r. przeszedł w stan spoczynku. Nadal jednak prowadził zainicjowane badania na zwierzętach nad wpływem stałego pola magnetycznego na mózg oraz wykorzystaniem opracowanego hełmu magnetycznego do badań na ludziach.

Odnznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

*Pracownicy Centralnego Instytutu Badań Lekarskich Lotnictwa. Siedzą od lewej: ppłk lek. Władysław Dybowski, płk inż. Stefan Karpiński, płk lek. Adam Huszcza, gen. bryg. pil. inż. Ludomił Rayski, mjr lek. Antoni Frumel, ppłk lek. Kazimierz Polkowski; stoją od lewej: dr Piotr Macewicz, por. NN, **mjr lek. Stanisław Marczewski**, mjr lek. Władysław Pol, mjr lek. Stanisław Marian Jasiński (6 pl), mjr lek. Kazimierz Raczyński-Woliński, kpt. lek. Wacław Robert Wójcik, por. lek. NN, mjr lek. Józef Leoszko, mjr lek. Kazimierz Michalik (2 pl), mjr lek. Włodzimierz Sawicz, mjr lek. Zygmunt Krzyczkowski (1 pl), kpt. lek. Witold Letowl (OSI).*

Źródła:

<http://www.wiml.waw.pl/?q=pl/Marczewski>

Antoni B. Szcześniak: Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej, Wydawnictwo MON 1988

MARKS EUGENIUSZ

Płk prof. dr hab. med. Eugeniusz Marks (ur. 17 XI 1924 r. w Warszawie, zm. 1 IV 1987 r.).

Przydział podczas Powstania Warszawskiego: Warszawski Okręg Armii Krajowej - I Obwód „Radwan” (Śródmieście) - 1 Rejon „Róg” - batalion „Bończa” - 101 kompania.

Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego ukończył w 1947 r. Stopień doktora nauk medycznych uzyskał w 1964 r., doktora habilitowanego w 1971 r. Profesorem nadzwyczajnym nauk medycznych został mianowany w 1978 r.

Do okresowej, a później zawodowej służby wojskowej powołany w marcu 1949 r., pracował w „Służbie Polsce”, a następnie w Centrum Sanitarnym w Łodzi. Od 1953 r. był starszym asystentem neurologii w wojskowym Szpitalu Lotniczym w Otwocku.

W 1957 r. zaczął pracę jako ordynator Oddziału Neurologicznego w Wojskowym Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich w Otwocku oraz nieetatowy przewodniczący Garnizonowej Wojskowej Komisji Lekarskiej. Od 1960 r. zatrudniono go w WIML-u: początkowo jako ordynatora

Główniej Wojskowej Komisji Lekarskiej (do 1962 r.), jako ordynatora Oddziału Psychoneurologicznego (do 1971 r.), i od 1972 r. jako kierownika Kliniki Neurologicznej.

W dorobku ma ponad 130 publikacji naukowych. W 1964 r. otrzymał nagrodę szefa WIML za pracę doktorską pt. „Nowotwory przerzutowe mózgu”, w 1966 r. nagrodę szefa WIML za pracę pt. „Kliniczne badania u osób zatrudnionych w zasięgu mikrofal”, w 1971 r. nagrodę szefa WIML za pracę habilitacyjną pt. „Wpływ wibracji na układ neurosekrecyjny mózgu”, w 1972 r. nagrodę komendanta WIML za pracę pt. „Badania dynamiki metabolizmu kwasów nukleinowych w jądrze zwierząt poddanych działaniu niedotlenienia wysokościowego i przyspieszeń”, w 1977 r. I zespołową nagrodę ministra obrony narodowej za współautorstwo podręcznika „Medycyna lotnicza i kosmiczna”.

Odnaczony m.in. Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Od lewej siedzą: lek. Jan Miszczak, **lek. Eugeniusz Marks**, lek. Zdzisław Pawlak.

Zespół lekarzy Kliniki Psychoneurologicznej WIML. Siedzi: kierownik kliniki, **plk prof. Eugeniusz Marks**; stoją od lewej: plk dr med. Zdzisław Pawlak, plk dr med. Jan Chrzanowski, dr med. Barbara Karpińska, ppłk dr med. Jerzy Dworecki, mgr Hanna Zielonka, ppłk dr med. Władysław Zużewicz, ppłk dr med. Michał Marzęcki, kpt. lek. med. Stanisław Dec.

Źródła:

Antoni B. Szcześniak: Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej, Wydawnictwo MON 1988

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Eugeniusz_Marks

Elżbieta Zakrzewska: Zasłużeni dla Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej: plk prof. dr hab. med. Eugeniusz Edward Marks, Polski Przegląd Medycyny Lotniczej nr 2, tom 10, kwiecień-czerwiec 2004 rok

SAWICZ WŁADYSŁAW WŁODZIMIERZ

Zdjęcie otrzymane z Centralnego Archiwum Wojskowego.

Płk dr Władysław Włodzimierz Sawicz (ur. 15 III 1890 r. w Tymkowicze pow. Słuck, zm. 7 II 1986 r.), syn Grzegorza i Adeli z domu Makowskiej.

Ukończył studia medyczne na Uniwersytecie w Kijowie.

W 1923 r. został lekarzem nieetatowym w 50 Pułku Piechoty. Następnie pracował jako chirurg-rentgenolog w Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich przemianowanym w 1936 r. na Instytut Badań Lotniczo-Lekarskich.

We wrześniu 1939 r. został komendantem 403 szpitala polowego w ramach 4 Szpitala Okręgowego.

Od 1942 r. do wybuchu Powstania Warszawskiego był szefem Wojskowej Służby Zdrowia Okręgu Warszawa Armii Krajowej. Podczas Powstania Warszawskiego „Bakcyl” (Sanitariat Okręgu Warszawskiego Armii Krajowej) - Szpital Ujazdowski ul. Piusa XI, ewakuowany 6 sierpnia 1944 r. na ul. Chełmską 19 (budynek Zgromadzenia Sióstr Rodziny Marii). Po Powstaniu wyjechał z Warszawy z rannymi.

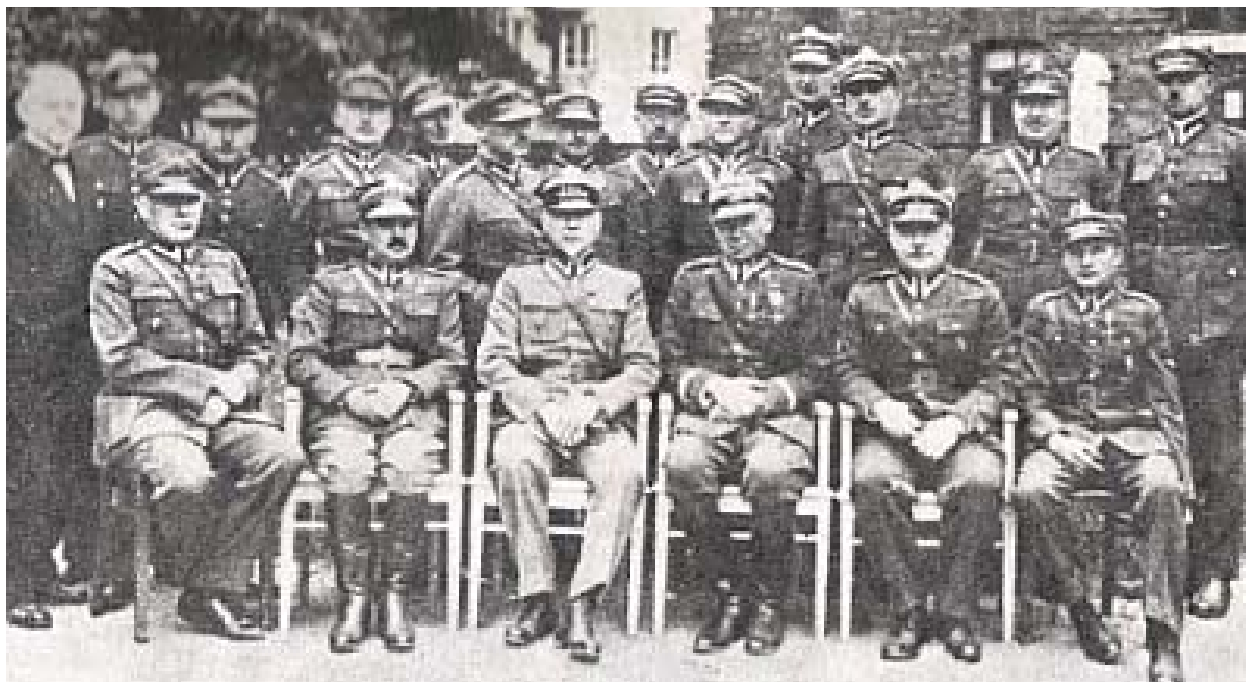
Po wyzwoleniu Warszawy zgłosił się do lotniczej służby zdrowia razem z innymi leka-

rzami wojskowymi: Władysławem Polem, Stanisławem Marczewskim i Stanisławem Boberem. W stopniu pułkownika pełnił funkcję kierownika gabinetu rentgenologicznego w Wojskowej Komisji Lotniczo-Lekarskiej. W latach 1951-1953 był autorem opracowania „Lotnictwo Sanitarne”.

Był ojcem:

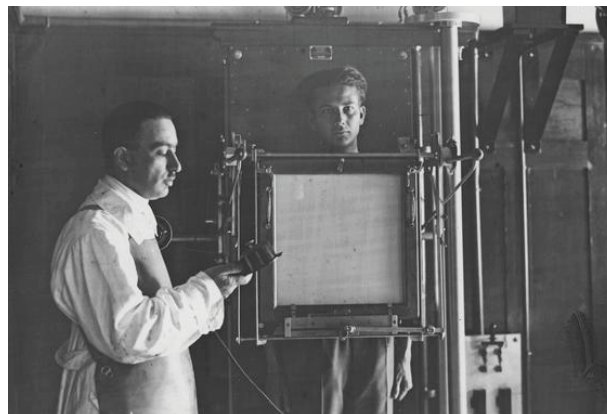
- Tadeusza Władysława Sawicza – pilota wojskowego, uczestnika II wojny światowej. Tadeusz Sawicz był ostatnim żyjącym polskim uczestnikiem bitwy o Anglię i ostatnim żyjącym członkiem Brygady Pościgowej, która broniła Warszawy w czasie kampanii wrześniowej. Postanowieniem Prezydenta RP, Lecha Kaczyńskiego z dnia 3 V 2006 został awansowany do stopnia generała brygady.
- Marii Sawicz – podczas Powstania Warszawskiego sanitariuszki Armii Krajowej w batalionie „Oaza” (następnie „Ryś”) - kompania „Krawiec”. Zginęła w wieku 21 lat, 29 VIII 1944 r. podczas nalotu na szpital przy ul. Chełmskiej 19 (budynek Zgromadzenia Sióstr Rodziny Marii).

Pracownicy Centralnego Instytutu Badań Lekarskich Lotnictwa. Siedzą od lewej: ppłk lek. Władysław Dybowski, płk inż. Stefan Karpiński, płk lek. Adam Huszcza, gen. bryg. pil. inż. Ludomił Rayski, mjr lek. Antoni Frumel, ppłk lek. Kazimierz Polkowski; stoją od lewej: dr Piotr Macewicz, por. NN, mjr lek. Stanisław Marczewski, mjr lek. Władysław Pol, mjr lek. Stanisław Marian Jasiński (6 pl), mjr lek. Kazimierz Raczyński-Woliński, kpt. lek. Wacław Robert Wójcik, por. lek. NN, mjr lek. Józef Leoszko, mjr lek. Kazimierz Michalik (2 pl), **mjr lek. Władysław Sawicz**, mjr lek. Zygmunt Krzyczkowski (1 pl), kpt. lek. Witold Letowl (OSI.)

Oficerowie lekarze Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich. Siedzą od lewej: Józef Leoszko, Hugo Handke, Antoni Fiumel, **Władysław Sawicz**, Władysław Pol.

Mjr dr Władysław Sawicz (z lewej) podczas wykonywania badania aparatem Rentgena. - Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich 1929 r. <https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/60940:1/>

Źródła:

Antoni B. Szcześniak: Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej, Wydawnictwo MON 1988

Urbanek Bożena, Pielęgniarki i sanitariuszki w Powstaniu Warszawskim w 1944 r., PWN, Warszawa 1988

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Wlodzimirz_Sawicz

<http://lekarzepowstania.pl/osoba/wlodzimirz-sawicz/>

http://www.altair.com.pl/magazines/article?article_id=3556

<http://www.dws.org.pl/viewtopic.php?f=79&p=1554913>

http://www.tlw.waw.pl/index.php?id=29&newsy_id=266

https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Sawicz

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Maria_Sawicz

SOKOŁOWSKI EUGENIUSZ

Płk doc. dr hab. med. Eugeniusz Sokołowski (ur. 12 VIII 1930 r. w Warszawie).

W kwietniu 1943 r. dzięki rekomendacji kuzyna Tadeusza Dębińskiego ps. „Rudy” wstąpił do OW PPS AK VI Okręgu, dowodzonego przez por. Edwarda Ładkowskiego ps. „Kulawy”. Przeszedł przeszkolenie o broni i łączności w kompanii ppor. Wacława Gapieniuka ps. „Stary”. Był łącznikiem między dowódcą Okręgu i dowódcami kompanii.

W czerwcu 1944 r. ppor. „Stary” skierował go na dalsze szkolenie do oddziału partyzanckiego por. „Kaliny” w okolicach Jelonki-Żwirownia koło Małkini. Miał pseudonim „Orzeł”.

Po powrocie do Warszawy brał aktywny udział w pozyskiwaniu broni od żołnierzy węgierskich, wycofujących się z frontu wschodniego przez Warszawę. Za tę działalność został przez dowódcę VI Okręgu wyróżniony za odwagę i roztropność. 1 VIII 1944 r. dostał rozkaz dostarczenia ważnej przesyłki do punktu na Targówku na ul. Ziemowita 44. Splot wielu przyczyn spowodował, że nie mógł powró-

cić na miejsce zbiórki. Mieszkający przy ul. Ziemowita, dowódca AK rozkazał dołączyć mu do oddziału, mającego zadanie opanowania przyczółku mostu Kierbedzia. Były tam umocnione stanowiska artylerii przeciwlotniczej. Próba podejścia od ul. 11 Listopada skończyła się niepowodzeniem.

Odcięty od swoich dowódców nie otrzymał dalszych rozkazów. Nie mogąc dostać się przez Wisłę do walczącej Warszawy, postanowił przedostać się przez front do Lublina, gdzie po ucieczce z Oflagu przebywał jego Ojciec, który prowadził szkolenie podchorążych AK. Spotkanie z ojcem nastąpiło dopiero w październiku 1944 r. Został wcielony do 11 Samodzielnej Brygady artylerii przeciwpancernej w stopniu kapitana. Choć był młodocianym, dzięki ojcu został umundurowany i przydzielony do Szefa Intendentury Brygady. W szeregach 11 Brygady przeszedł szlak od miasta Krasnystaw, gdzie Brygada została sformowana, poprzez Rawę Mazowiecką, Tomaszów Mazowiecki i dalej w kierunku Drezna. Na początku maja 1945 r. Brygada starła się w miejscowości

Kługau (Klugow) z niemiecką dywizją pancerną, wycofującą się z terenu Czechosłowacji. Po poniesieniu strat Brygada została cofnięta w rejon Poznania i wkrótce rozformowana. Wydarzyło się to już po kapitulacji Niemiec.

W 1949 r. ukończył gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Warszawie. Wydział Lekarski Akademii Medycznej w Warszawie ukończył w 1955 r. i rozpoczął pracę w Szpitalu Kolejowym.

W maju 1957 r. został powołany do okresowej służby wojskowej w jednostce lotniczej. W 1959 r. przeszedł do zawodowej służby wojskowej w Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej. W 1958 r. ukończył specjalizację z zakresu laryngologii. W Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej pracował nieprzerwanie do 1994 r. na stanowiskach asystenta, st. asystenta, adiunkta, kierownika pracowni i zastępcy kierownika zakładu patofizjologii lotniczej.

W 1960 r. uzyskał I stopień, a w 1963 r. II stopień specjalizacji z zakresu medycyny lotniczej. W 1968 r. uzyskał stopień doktora nauk medycznych, a w 1981 r. doktora habilitowanego nauk medycznych.

We wrześniu 1968 r. był współorganizatorem akcji honorowego krwiodawstwa w środowisku „Synów Pułku”.

W latach 1984-1992 był sekretarzem Rady Naukowej WIML. W latach 1975-1994 był konsultantem naukowym Instytutu Lotnictwa w Warszawie. Był członkiem Komitetu Ergonomii przy Prezydium PAN, Polskiego Towarzystwa Otolaryngologii, członkiem Zarządu Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, wiceprzewodniczącym Towarzystwa Medycyny Lotniczej.

W 1994 r. przeszedł w stopniu pułkownika w stan spoczynku i rozpoczął pracę w Lekarskiej Spółdzielni Profesorsko-Ordynatorskiej.

W dorobku naukowym posiada ponad 110 prac naukowych i publikacji, w tym 2 książki.

Posiada odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Zwycięstwa i Wolności, Medal Za Odrę, Nysę i Bałtyk, Złoty Medal Za Zasługi dla Obronności Kraju, Medal Za Warszawę, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Medal PCK II klasy, Złota Odznaka Za Zasługi dla Warszawy, Odznaka Pamiątkowa „Syn Pułku” i szereg odznaczeń resortowych.

Opaska rozbrojonego Niemca - akcję ubezpieczał Eugeniusz Sokołowski (1944 r.).

Służba wojskowa (1945 r.).

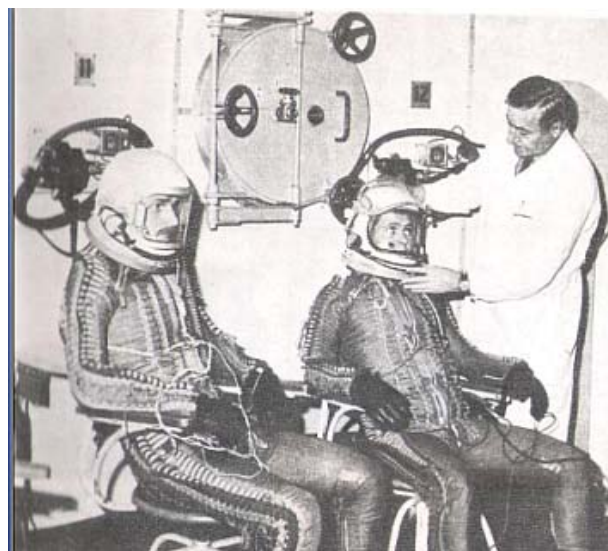
Praca w Biurze Odbudowy Stolicy, za kierownicą ciężarówki Mack (1950 r.).

Praca w komorze niskich ciśnień (lata siedemdziesiąte ub. wieku).

Przygotowanie pilotów do badań w komorze niskich ciśnień (lata siedemdziesiąte ub. wieku).

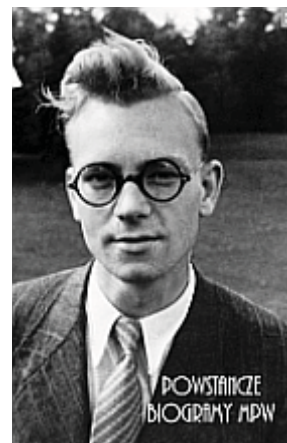
Przygotowanie do wejścia na symulowaną wysokość 20 tys. metrów (lata siedemdziesiąte ub. wieku).

Demonstracja wysokociśnieniowego ubioru dla delegacji Sztabu Generalnego.

SZAMBORSKI JÓZEF JAN

Mjr prof. dr hab. med. Józef Szamborski (ur. 24 VI 1921 r. w Warszawie, zm. 15 II 2008 r.).

W okresie przedwojennym był harcerzem w 80 Warszawskiej Drużynie Harcerzy (WDH). W okresie okupacji wstąpił do Szarych Szeregów, studiował w tzw. Szkole Zaorskiego. Od 1943 r. służył w AK: Kedyw Komendy Głównej Armii Krajowej - Brygada Dywersyjna „Broda 53” - batalion „Zośka” - 2 kompania „Rudy” - III pluton „Felek”. Podczas Powstania Warszawskiego przeszedł szlak bojowy: Wola - Stare Miasto - kanały - Śródmieście Północ - Górny Czerniaków - przepłynął Wisłę.

W 1947 r. ukończył Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego. W 1948 r. rozpoczął służbę wojskową, jako lekarz w jednostkach wojskowych. W 1949 r. obronił pracę doktorską na Uniwersytecie Łódzkim. W latach 1952-1957 pracował w Wojskowym Instytucie Naukowo-Badawczym i Doświadczalnym Medycyny Lotniczej (do 1955 r., jako Centralnym Instytucie Badań Lotniczo-Lekarskich) początkowo, jako histopatolog, a później

na stanowisku Szefa Zakładu Higieny i Bezpieczeństwa Lotów.

W 1955 r. podjął pracę badawczą i jako współautor dokładnie prześledził zmiany w układzie krwiotwórczym w przebiegu adaptacji wysokościowej. We wspólnej pracy ze Stanisławem Barańskim i Olgą Barkową przedstawił wnioski z przeprowadzonych badań, w tym najważniejszy, że w początkowej fazie aklimatyzacji odczyny narządu krwiotwórczego i układu siateczkowo-śródbłonkowego przebiegają podobnie.

W 1956 r. kontynuował badania nad problemem znużenia w lotnictwie, opierając się na wcześniej powstałych pracach prof. Misiuro i wielu innych autorów. W swoim artykule opublikowanym w 1956 r. poddał analizie zagadnienie pracy i wypoczynku pilotów wysnuwając najważniejsze wnioski.

W 1957 r. odszedł do rezerwy i podjął pracę, jako patomorfolog w II Klinice Położniczo-Ginekologicznej Akademii Medycznej w Warszawie (Szpital św. Anny).

Następnie objął kierownictwo Zakładu Patomorfologii Rozrodu.

Habilitację z medycyny uzyskał w 1967 r. za pracę pt. „Wpływ soli pirazolowych na macicę ciężarną królika”. Za całokształt działalności naukowej otrzymał tytuł profesora w 1980 r.

Jest autorem około 70 prac naukowych i popularnonaukowych z dziedziny patomorfologii. Trzy z nich były nagrodzone przez Towarzystwo Naukowe Fizjologów i Patologów.

Otrzymał II nagrodę (1979 r.) i I (1984 r.) ministra zdrowia i opieki społecznej za prace z dziedziny histopatologii i patomorfologii.

Odnaczenia:

- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1981 r.),
- Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2003 r.),
- Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Armii Krajowej,
- Medal 10-lecia Polski Ludowej,
- Srebrny Medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju”,
- Brązowy Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”,

- Medal Wojska Polskiego, Odznaka Baonu „Zośka”,
 - Odznaka Zgrupowania Radosław.
- Awansowany do stopnia majora WP (w stanie spoczynku).

Źródła:

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jozef_Szamborski

Antoni B. Szcześniak: Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej, Wydawnictwo MON 1988

Elżbieta Zakrzewska, Lech Markiewicz: Badacze we wczesnym okresie powojennym, Polski Przegląd Medycyny Lotniczej nr 2 tom 14, kwiecień-czerwiec 2008 rok

http://cybra.lodz.pl/Content/4459/59_kronikarz%20nr13_kronikarz%20nr13.pdf

SZEBESTA ADAM EDWARD

Zdjęcie pochodzi z publikacji „Patronowie katowickich ulic”, red. U. Rzewiczok. Katowice 2013.

Ppłk dr Adam Edward Szebesta (Schebesta) (ur. 24 XII 1893 r. w Stryju, zm. 3 VII 1973 r.). Syn Roberta Karola, dyrektora biura podatkowego i Wandy z Schuhardtów. Lekarz neurolog, oficer Wojska Polskiego i Armii Krajowej, działacz społeczny.

Okres przed II wojną światową

Studia lekarskie rozpoczął w 1913 r. w Wiedniu. Po wybuchu pierwszej wojny światowej w 1914 r. został powołany do służby sanitarnej w wojsku austro-węgierskim. Przebywał na froncie wschodnim w Karpatach i na Wołyniu w 95 pułku piechoty, a od 1916 r. w szpitalu wojskowym w Lublinie, jako sekundariusz oddziału psychiatrycznego. Odkomenderowany w czerwcu 1918 r. na studia lekarskie do Lwowa, już we wrześniu został wysłany do XIX Korpusu w Albanii, jako komendant szpitala dla ozdrowieńców. Po powrocie do kraju w listopadzie 1918 r. uczestniczył w obronie Lwowa. W 1919 r. awansował na kapitana. W latach 1919-20 kontynuował studia we Lwowie, pełniąc równocześnie funkcję komendanta Centralnej Składnicy Sanitarnej, a następnie lekarza garnizonu

Komendy Miasta Lwów. Brał udział w wojnie polsko-sowieckiej 1920 r., jako lekarz naczelny 205 pułku ochotniczej artylerii polowej. Jesienią został ranny. Do Lwowa powrócił w kwietniu następnego roku.

Po uzyskaniu na Uniwersytecie Jana Kazimierza (UJK) dyplomu doktora wszech nauk lekarskich w marcu 1923 r., został lekarzem pułkowym 40 pułku piechoty. W 1924 r. awansował do stopnia majora-lekarza. W drugiej połowie 1926 r. został ordynatorem oddziału neurologii 6 Szpitala Okręgowego we Lwowie, równocześnie specjalizując się w Klinice Neurologii Wydziału Lekarskiego UJK, a następnie w Oddziale Neurologicznym Szpitala Ujazdowskiego Szkoły Podchorążych Sanitarnych w Warszawie, dokąd został przeniesiony w styczniu 1927 r. W lutym 1928 r. objął stanowisko neurologa w Centrum Badań Lekarsko-Lotniczych, gdzie rozpoczął pionierskie badania nad oddziaływaniem lotów na organizm lotników i powstawaniem stanów utajonej tężyczki (Objaw Rossolimo w świetle badań lotniczo-lekarskich, „Lekarz Wojsk.” T. 14: 1929 nr 1-4).

We wrześniu 1929 r. został przeniesiony do Centralnej Przychodni Lekarskiej 1 Szpitala Okręgowego w Warszawie. Od 1930 r. był naczelnym lekarzem 73 pułku piechoty, a od 1933 r. również komendantem Garnizonowej Izby Chorych w Katowicach i naczelnym lekarzem Garnizonu. W 1937 r. został szefem sanitarnym Grupy Fortecznej Obszaru Warownego «Śląsk», której istnienie było otoczone ścisłą tajemnicą wojskową, a skład osobowy specjalnie dobierano.

Okres II wojny światowej i konspiracji

W kampanii wrześniowej 1939 r. dr Szebesta był szefem sanitarnym Grupy Operacyjnej Śląsk i 23 Górnośląskiej Dywizji Piechoty wchodzącej w skład Armii Kraków. Po jej kapitulacji dr Szebesta był komendantem utworzonego za zgodą Niemców Centrum Szpitalnego w Zamościu (od 20 IX aż do 20 XII 1939 r.), zapewniając w ciągu trzech miesięcy opiekę dla ponad 3000 rannych i chorych żołnierzy. Po likwidacji Centrum i ewakuacji pacjentów do Krakowa dr Szebesta został wraz z całym personelem internowany w Krakowie do stycznia 1940 r. Po uwolnieniu został zastępcą pełnomocnika Zarządu Głównego PCK na Okręg Krakowski. Był także inspektorem sanitarnym Rady Głównej Opiekuńczej, organizował pomoc dla więźniów obozów koncentracyjnych w Oświęcimiu i Majdanku oraz więzienia na Montelupich.

Dr Szebesta był szefem sanitarnym Okręgu Kraków Związku Walki Zbrojnej - Armii Krajowej (AK). W maju 1941 r. aresztowany przez gestapo, został osadzony w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie. Zwolniono go w sierpniu. Współpracował z Radą Pomocy Żydom. Organizował pomoc dla więźniów obozów koncentracyjnych w Oświęcimiu i Majdanku oraz więzie-

nia na Montelupich. Uczestniczył w akcjach bojowych AK, m.in. w sanitarnym zabezpieczeniu nieudanego zamachu na dowódcę SS i policji Wilhelma Koppego w Krakowie (11 VII 1944 r.).

W kwietniu 1943 r., na żądanie władz niemieckich, dr Szebesta zorganizował grupę, która pod kierownictwem Mariana Wodzińskiego, lekarza sądowego z Krakowa, dołączyła do Komisji Technicznej PCK z Warszawy, ekshumującej zwłoki oficerów w Katyniu.

Dr Szebesta początkowo nie chciał jechać do Katynia. Kiedy jednak sekretarz generalny PCK Ludwik Rojkiewicz, po pobycie na miejscu zbrodni, potwierdził informacje niemieckiej propagandy, dr Szebesta nie miał wyjścia. Był kierownikiem Oddziału Krakowskiego PCK, a swoich przedstawicieli wysyłały jednocześnie Zarządy PCK krakowski i warszawski. Komisja przebywała w Katyniu dwa dni.

Gdy powrócił z delegacją PCK z Katynia zorganizował tzw. grupę roboczą, w której znaleźli się specjaliści medycyny sądowej. Dołączyła ona do Komisji Technicznej przebywającej w Katyniu. Do Krakowa sprowadzono dziewięć dużych skrzyń z dokumentami i jedną małą z pamiątkami. Adam Szebesta przekazał odpisy 22 pamiętników kierownictwu Armii Krajowej. Przez Warszawę trafiły one na Zachód, gdzie przez wiele lat były jednym z podstawowych źródeł dla publikacji o Katyniu, wydawanych na Zachodzie. Dr. Szebesta należał do grupy, która na polecenie podziemnego dowództwa kraju próbowała „podmienić” dokumenty katyńskie, zatopić je w metalowych skrzyniach, a Niemcom dać makulaturę. Któryś z techników mających pomagać przy przeładunku „wygadał się”, a może „sypnął”. Akcja się nie powiodła. Dr. Szebesta musiał

uciekać. Dwie godziny później w jego domu było już gestapo. Ukrywał się w Bukowinie Tatrzańskiej, jako dr Kazimierz Szczepański lub dr Józef Pająk. Na Podhalu organizował pomoc dla partyzantów oraz uchodźców po upadku Powstania Warszawskiego. Po wojnie Szebesta nie wyszedł z ukrycia. Poszukiwało go wtedy NKWD. Ujawnił się dopiero w 1946 r. po amnestii.

Okres po II wojnie światowej

W połowie 1945 r. zamieszkał w Katowicach. Objął stanowisko Okręgowego Pełnomocnika PCK. Był to okres wyjątkowej działalności na wielu odcinkach: organizowania podstaw społecznej służby zdrowia, pomocy dla repatriantów z ZSRR, opieki nad dziećmi.

W 1945 r. lekarze: dr Adam Szebesta, dr Marian Molicki i dr Stanisław Roszak w Katowicach przeprowadzili na szeroką skalę badania stanu zdrowia dzieci na Śląsku i w Zagłębiu. Okazał się on bardzo zły, szczególnie wskutek zagrożenia gruźlicą 47% badanych, czyli około 200 tysięcy wymagało leczenia. Alarmująca sytuacja zmuszała do szukania dróg poprawy. Niezależnie od działań ściśle lekarskich - za inspiracją dr. Adama Szebesty - pełnomocnika Zarządu Głównego PCK na okręg Śląsko-Dąbrowski - podjęto myśl budowy w Rabce sanatorium dla leczenia dzieci z województwa Śląsko-Dąbrowskiego, największego w Polsce sanatorium z ok. 800 łóżkami. Dr Szebesta został członkiem Komitetu Budowy Sanatorium, który ukonstytuował się 28 maja 1947 r. na zebraniu w sali marmurowej Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Komitet liczył 39 osób, jego przewodniczącym został ppłk. Jerzy Ziętek - wicewojewoda katowicki. Dr Szebesta został także członkiem siedmioosobowego Komitetu Wykonawczego, powołanego dla uży-

skania większej operatywności. Działalność leczniczą o profilu przeciwgruźliczym sanatorium rozpoczęło 1 I 1950 r. Sanatorium nadano nazwę „Dziecięcy Ośrodek Sanatoryjno-Prewencyjny im. Wincentego Pstrowskiego”.

W 1947 r. prawnie ustalił pisownię swego nazwiska na Szebesta. Za udział w badaniach zbrodni katyńskiej oraz za współpracę z AK został aresztowany w 1950 r. wraz z około 200 innymi osobami podczas akcji UB pod kryptonimem „Noc Kleopatry”. Był więziony przez dwa miesiące w Katowicach w więzieniu przy ul. Mikołowskiej. Zwolniono go tak szybko prawdopodobnie na skutek interwencji Międzynarodowego Czerwonego Krzyża. Po wyjściu z więzienia dr Szebesta nie wrócił już do działalności społecznej, rozpoczął prywatną praktykę lekarską. Dr Szebesta jest członkiem-założycielem Oddziału Polskiego Towarzystwa Neurologicznego na Śląsku i był do 1962 r. przewodniczącym jego Sekcji Neurologii Rozwojowej. Zmarł 3 VII 1973 r. w Katowicach i tam został pochowany na cmentarzu Katolickim przy ul. Sienkiewicza.

Odznaczenia i wyróżnienia:

- Medal „Obrońcom Kresów Wschodnich” (1919),
- Krzyż Walecznych (1921),
- Odznaka Honorowa PCK II stopnia (1936),
- Medal Niepodległości (1938),
- Odznaka Grunwaldzka (1948),
- Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1958),
- Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1967),
- Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari (1967).

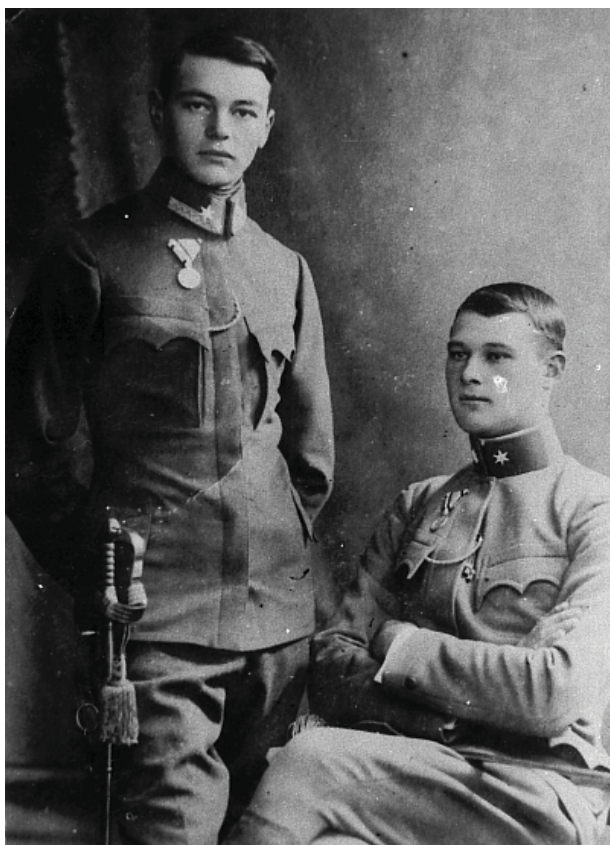
16 sierpnia 1990 r. nastąpiła zmiana nazwy placówki, wybudowanej z inicjatywy dr. Szebesty,

ze „Śląskiego Ośrodka Rehabilitacji Dzieci im. W. Pstrowskiego” na „Górnośląski Ośrodek Rehabilitacji Dzieci im. A. Szebesty”. Syn dr. Szebesty nie zgodził się, by popiersie ojca stało w sanatorium na postumencie, na którym wcześniej stało popiersie Wincentego Pstrowskiego. Uchwałą Nr XVIII/90/91 Rady Miejskiej w Katowicach z dnia 25 III 1991 r. nazwę ulicy Walentego Kubicy zmieniono na Adama Szebesty.

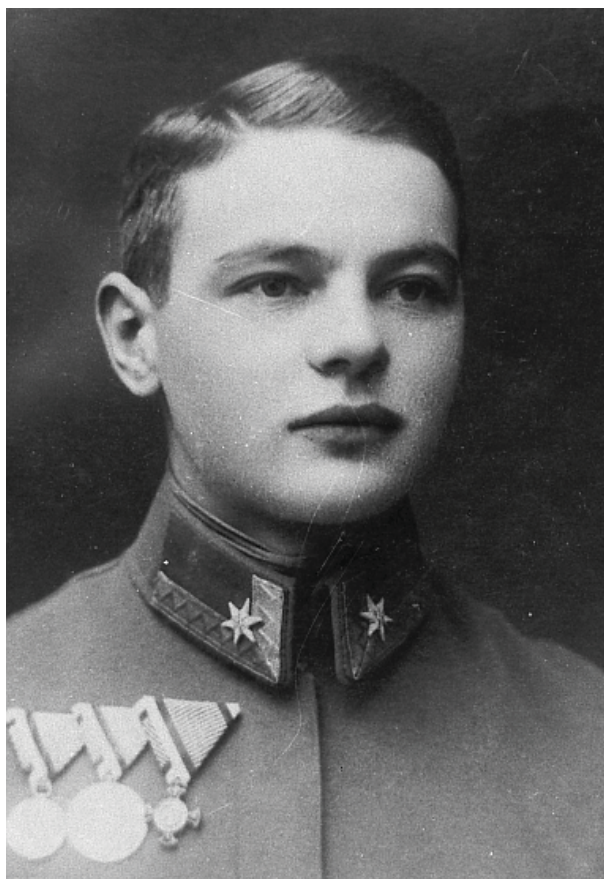
15 I 2010 r. Zarząd Województwa Śląskiego zmienił nazwę sanatorium na „Śląskie Centrum Rehabilitacyjno - Uzdrowskie im. dr. Adama Szebesty w Rabce-Zdroju”. W 2015 r. nazwisko dr Szebesty wytypowano do udziału w Plebiscycie na Katowiczana 150-lecia.

Zdjęcia przekazane przez syna dr. Szebesty.

Lwów 1916 r.

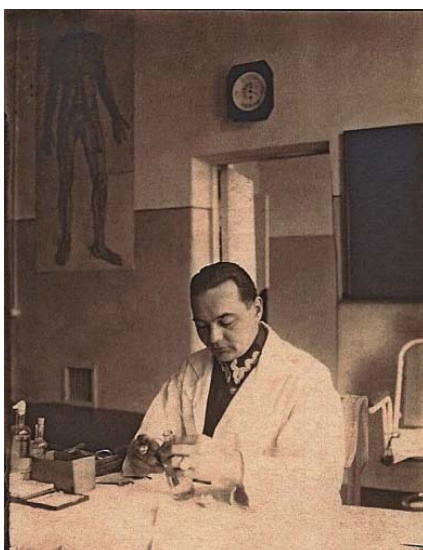
Lwów 1918 r.

Lwów 1920 r.

Szpital Ujazdowski - Warszawa 1928 r.

Katowice 1932 r.

Katowice 1935 r.

Kadry z filmu z pobytu Komisji Technicznej PCK w Katyniu.

Dr Szebesta w Katyniu.

Dr Szebesta w Katyniu.

Zdjęcia ze "Sprawozdania z działalności inwestycyjnej Komitetu Budowy Ośrodków Leczniczych w Katowicach" Katowice 1990 r., przekazane przez Bibliotekę Śląską.

Dr Adam Szebesta - inicjator budowy ośrodków leczniczych.

Wizytacja budowy w Rabce. Siedzą od prawej ppłk Jerzy Ziętek, dr Bronisław Kostkiewicz, prezes Zarządu Głównego PCK, Bolesław Jaszczuk, przewodniczący Komitetu Budowy sanatorium, wojewoda katowicki, stoi dr Adam Szebesta.

Wizytacja budowy w 1948 r. Od lewej: gen. Aleksander Zawadzki, płk Jerzy Ziętek i **dr Adam Szebesta**. Zdjęcie przekazane przez Śląskie Centrum Rehabilitacyjno - Uzdrawiskowe im. dr. Adama Szebesty w Rabce-Zdroju.

Katowice 1965 r.

Źródła:

Adam Edward Schebesta (Szebesta)

Brożek Krzysztof: Wspomnienie o doktorze wszech nauk lekarskich Adamie Edwardzie Szebeście (1893-1973). Neurologia i Neurochirurgia Polska 1993 T.27 nr 5 s.773-776.

Plebiscyt na Katowiczanina 150-lecia: Adam Szebesta (Schebesta) (1893-1973)

Antoni Musioł, W 50-LECIE PRACY ZAWODOWEJ I 80-LECIE URODZIN DOKTORA MEDYCZYNY ADAMA SZEBESTY, NEUR. NEURO-CHIR. POL., 1973, t. VII (XXIII), nr 3.

Sprawozdanie z działalności inwestycyjnej Komitetu Budowy Ośrodków Lecznicych w Katowicach. Katowice 1990

Kronika Śląskiego Ośrodka Rehabilitacji Dzieci im. W. Pstrowskiego w Rabce

Joachim Waloszek: Patroni naszych ulic - Adam Szebesta Dwa dni w Katyniu

Zapomniany-bohater.html Grzegorz Szczerba: Zapomniany bohater SYLWETKI TARNOWIAN - Marian Wodziński

TŁUCHOWSKI WITOLD

Mjr prof. dr hab. med. Witold Tłuchowski (ur. 1 IV 1923 r. w Płocku, zm. 18 IV 1997 r.).

W latach 1936-39 uczęszczał do Gimnazjum Państwowego, im. Marszałka Stanisława Małachowskiego w Płocku, gdzie zdał małą maturę.

We wrześniu 1939 r. jako ochotnik walczył w wojnie obronnej. W 1942 r. został aresztowany przez gestapo i osadzony w więzieniu w Inowrocławiu, z którego wyszedł dzięki staraniom rodziny. Potem przebywał w Warszawie, włączając się w konspirację. Uczył się na tajnych kompletach. W 1944 r. uzyskał maturę. Rozpoczął naukę w Szkole dr. Zaorskiego. Brał udział w Powstaniu Warszawskim.

Po 1945 r. rozpoczął studia na drugim roku na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego, zakończone dyplomem w 1950 r.

W grudniu 1950 r. został powołany do zawodowej służby wojskowej. Po ukończeniu w marcu 1951 r. kursu przeszkolenia oficerów rozpoczął pracę, jako lekarz wojskowy.

W 1954 r. był laryngologiem w Oficerskiej Szkole Lotniczej w Dęblinie, a w latach 1955-

1956 kierownikiem Oddziału Laryngologicznego Szpitala Lotniczego w Otwocku.

Po odejściu z wojska, od 1957 r. rozpoczął pracę w Pracowni Foniatrycznej Kliniki Otolaryngologicznej Akademii Medycznej w Warszawie. Był jednym z pierwszych uczniów prof. Aleksandry Mitrinowicz-Modrzejewskiej, twórczyni polskiej szkoły foniatrii. W 1965 r. objął stanowisko kierownika Pracowni Foniatrycznej. W 1970 r. uzyskał habilitację na podstawie pracy pt. „Badania kliniczne i doświadczalne nad ruchomością strun głosowych w jedno- i dwustronnych porażeniach krtani po operacjach tarczycy”. Od 1 X 1969 r. został kierownikiem Poradni Foniatrycznej Kliniki Otolaryngologicznej i Szpitala Klinicznego. Kierował tą placówką przez następne 18 lat. Doc. Tłuchowski nawiązał ścisłe robocze kontakty z Instytutem Podstawowych Problemów Techniki PAN oraz nieprzerwanie współpracował ze znawcą akustyki mowy, współautorem wielu prac z tej dziedziny, mgr. Stanisławem Błasikiewiczem z Zakładu Kryminalistyki, mającym unikalny w tamtych czasach sonograf.

W 1973 r. Poradnia Foniatryczna została przeniesiona do nowych pomieszczeń Centralnego Szpitala Klinicznego przy ul. Banacha 1A. Doc. Tłuchowski z zespołem organizował elektromiografię krtani, fonospektroskopię, intonometrię i laryngostroboskopię automatyczną.

W 1984 r. zostały zorganizowane obchody 50 lat foniatrii akademickiej w Warszawie. Referat główny wygłosił doc. Tłuchowski. W 1985 r. został mianowany profesorem.

W 1987 r. prof. Tłuchowski odszedł do Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego na stanowisko profesora foniatrii.

Działał w Unii Foniatorów Europejskich, przez wiele lat był wiceprzewodniczącym Sekcji Foniatrycznej Polskiego Towarzystwa Otolaryngologów.

Słynął jako doskonały diagnosta i operator. Dużą grupę jego pacjentów stanowili śpiewacy, aktorzy, politycy, duchowni i nauczyciele. Szczególną opieką otaczał dzieci, lecząc ich wadę wymowy.

Pozostawił ponad 100 prac z dziedziny foniatrii i laryngologii oraz ceniony podręcznik foniatrii klinicznej. Był autorem około 200 wystapien zjazdowych. Wykształcił 10 specjalistów w zakresie foniatrii. Ścisłe współpracował z WIML, szczególnie w zakresie doskonalenia kwalifikacji lekarzy laryngologów. Tłumaczył poradniki medyczne z foniatrii dziecięcej. Dwukrotnie otrzymał nagrodę I nagrodę sekretarza naukowego PAN (w 1975 r. i 1978 r.) oraz nagrodę państwową.

Zmarł po ciężkiej chorobie 18 IV 1997 r. w Warszawie. Spoczywa na cmentarzu na Powązkach.

*Pracownicy Pracowni Foniatrii.
Siedzą od lewej:
dr M. Hołejko-Szuladzinska,
dr B. Maniecka-Aleksandrowicz,
doc. W. Tłuchowski,
dr A. Różak-Komorowska.*

*Stoją od lewej: piel. T. Jelinska,
piel. M. Maszczyk,
technik S. Trzaskowski,
piel. A. Marek, logopeda A. Feigel,
piel. Z. Wiatrowska - zdjęcie z roku
1980.*

Źródła:

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Witold_Tluchowski_1

Antoni B. Szcześniak: Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej, Wydawnictwo MON 1988

Barbara Maniecka-Aleksandrowicz Anna Domeracka-Kołodziej, 70 lat foniatrii w Klinice Otolaryngologii i Szpitalu Klinicznym Akademii Medycznej w Warszawie 1934 - 2004, MEDYCINA DYDAKTYKA WYCHOWANIE Rok XXXVI Akademia Medyczna w Warszawie Nr 7-8/2004 https://mdw.wum.edu.pl/sites/mdw.wum.edu.pl/files/2004/7-8_2004.pdf

<http://prywatne-archiwum.pl/Malachowiacy/Malachowiacy.html#p=234>

ZAWITKOWSKI JÓZEF

Płk dr med. Józef Zawitkowski (ur. 4 II 1925 r. Kłodawa, zm. 10 V 2014 r. Warszawa).

Należał do Szarych Szeregów Skarżysko-Kamienna rój „Kasko”. Od grudnia 1943 r., do stycznia 1945 r. Służył w Armii Krajowej na terenie Okręgu Radomsko-Kieleckiego 3 pułku piechoty Legionów Armii Krajowej, ps. „Zemsta”. Ostatni stopień jaki uzyskał w AK plutonowy.

Od 18 I 1995 r. był członkiem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręgu Radomsko-Kieleckiego, Obwodu Iłża.

W latach 1947-1952 studiował w Akademii Medycznej w Gdańsku, Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę na stanowisku Szefa Komór Niskich Ciśnień w Centralnym Instytucie Badań Lotniczo-Lekarskich. W 1971 r. został adiunktem w Klinice Okulistyki WIML. W 1980 roku uzyskał stopień naukowy doktora nauk medycznych za pracę pt.: „Badanie dynamicznej ostrości wzroku w rytmie okołodobowym”. W la-

tach 1987-1989 pełnił funkcję ordynatora Kliniki Okulistyki WIML.

Odnaczony m.in.:

- Złoty Krzyż Zasługi (1975 r.)
- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1982 r.)
- Medal Komisji Edukacji Narodowej (1983 r.)

oraz szeregiem odznaczeń resortowych.

Osobista opaska Józefa Zawitkowskiego

1937 r.

Józef Zawitkowski na ostatnim roku studiów.

kpt. Józef Zawitkowski.

Dr med. Józef Zawitkowski demonstruje badanie dynamicznej ostrości wzroku.

Dr med. Józef Zawitkowski podczas badania ostrości wzroku pilota.

Od prawej płk pil. Zenon Jankowski – dubler kosmonauty gen. pil. kosm. Mirosława Hermaszewskiego, kosmonauta rosyjski Aleksander Iwanczenkow (czł. załogi stacji orbitalnej SALUT-6, witający w Kosmosie pierwszego Polaka), płk prof. Krzysztof Kwarecki, dr Józef Zawitkowski.

Dr med. Józef Zawitkowski prowadzi eksperymentalne badania wysokościowych ubiorów kompensacyjnych. Od prawej: dr Lucjan Golec, dr Eugeniusz Sokołowski i dr Józef Zawitkowski.

Z głębokim bólem zawiadamiamy, że w dniu 10 maja 2014 roku zmarł nasz ukochany Mąż i Ojciec

Józef Zawitkowski

doktor nauk medycznych, pułkownik Wojska Polskiego w stanie spoczynku, żołnierz AK.

Absolwent Akademii Medycznej w Gdańsku, wieloletni pracownik naukowy i były Ordynator Kliniki Okulistycznej Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej w Warszawie. Wybitny lekarz, oddany całym sercem swoim pacjentom. Wychowawca, opiekun i przyjaciel młodych lekarzy.

Nabozęstwo żałobne odprawione zostanie 15 maja 2014 roku o godzinie 11.15 w kościele pw. św. Józefa, ul. Powązkowska 90, po czym nastąpi odprowadzenie do grobu rodzinnego na Cmentarzu Wojskowym.

Pogrzebeni w smutku

żona, córka, syn

Prosimy o nieskładanie kondolencji

Źródło:

<http://nekrologi.wyborcza.pl/0,11,,270702,J%3%B3zef-Zawitkowski-nekrolog.html>

RECENZJA KSIĄŻKI AUTORSTWA DR. HAB. N. MED. MARKA CIECIURY PT. „ŻOŁNIERZE ARMII KRAJOWEJ - PRACOWNICY WOJSKOWEGO INSTYTUTU MEDYCyny LOTNICZEJ”

Z wielkim uznaniem przyjąłem informację o niezwykle cennej inicjatywie prof. Marka Cieciry, wieloletniego pracownika naukowego Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej w Warszawie, który przedstawił dokonania konspiracyjne i zawodowe żołnierzy Armii Krajowej, byłych pracowników WIML. Na uwagę zasługuje wytrwałość i niezwykły upór Autora, aby przybliżyć Czytelnikowi chlubne karty dokonań medyków lotniczych, w przeszłości konspiratorów i bojowników Państwa Podziemnego, których udokumentowanie było dużym wyzwaniem dla amatora-historyka. Warto podkreślić, że z 15 prezentowanych sylwetek bohaterskich medyków, tylko dwóch pozostało jeszcze w gronie żyjących tj. płk doc. dr hab. med. Eugeniusz Sokołowski oraz płk mgr farm. Stefan Laube. Żmudna praca redakcyjna polegała na zdobywaniu ocalałych z pożogi wojennej dokumentów, fotografii oraz zebraniu wspomnień od żyjących członków rodzin, co wymagało stałych kontaktów osobistych, poszukiwania adresów rozmówców oraz analizy szczątkowych materiałów archiwalnych. W okresie powojennym oraz w czasie powołania i funkcjonowania WIML, nie można było otwarcie dyskutować o sprawach konspiracji i działalności w AK, stąd nawet jako wieloletni pracownicy Instytutu nie wiedzieliśmy o działalności w ruchu oporu naszych starszych Kolegów.

Warto podkreślić, że prof. Marek Ciecira dołożył wszelkich starań aby w możliwie jak najszerszym

kontekście przedstawić postacie i dorobek życiowy naszych Instytutowych bohaterów, skupiając się na ich wychowaniu patriotycznym w okresie młodości i działaniach konspiracyjnych w szeregach AK, a później na dokonaniach w zakresie wojskowej medycyny lotniczej oraz pracy w różnych placówkach służby zdrowia na terenie kraju. Jednak z uwagi na trudności w zdobywaniu wystarczającej liczby materiałów archiwalnych, opracowane biogramy różnią się objętością tekstu, liczbą zawartych informacji (zwłaszcza tych z okresu działalności w AK) oraz dokumentacją fotograficzną. Być może Czytelnicy mają szansę odnaleźć jeszcze dodatkowe materiały źródłowe i ocalić je od zapomnienia, a które mogłyby być zamieszczone w kolejnym wydaniu niniejszego opracowania.

Reasumując, uważam, że obecne opracowanie prof. Marka Cieciry jest wartościowym uzupełnieniem kart „Wielkiej Księgi Armii Krajowej”, którą wydały „Horyzonty” w roku 2015 w Krakowie. Nie ulega wątpliwości, że nasi Koledzy-medycy służyli z wielkim poświęceniem Ojczyźnie, wypełniając przesłanie Państwa Podziemnego – „Jesteśmy w służbie sprawy nadrzędnej”.

Gratulując Autorowi wykonania ciekawej i pozytywnej pracy, wyrażam nadzieję, że zawarte w książce informacje okażą się przydatne dla patriotycznego wychowania młodego pokolenia Polaków.

RECENZJA KSIĄŻKI AUTORSTWA DR. HAB. N. MED. MARKA CIECIURY PT. „ŻOŁNIERZE ARMII KRAJOWEJ - PRACOWNICY WOJSKOWEGO INSTYTUTU MEDYCyny LOTNICZEJ”

Po przygotowaniu bardzo szczególnej monografii o Polskim Państwie Podziemnym i Armii Krajowej – swoistej „trylogii”: 1. „Historia Armii Krajowej. Leksykon krzyżówkowy. Objąsnienia i rozwiązania”; 2. „Historia Armii Krajowej. Leksykon krzyżówkowy. Plansze do rozwiązywania krzyżówek”; 3. „Informatyczne wspomaganie kształcenia na przykładzie Historii Armii Krajowej.” (Warszawa 2015) - prof. Marek Cieciora przygotował bardzo analityczne opracowanie pt. „Żołnierze Armii Krajowej – Pracownicy Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej”. Pomysł tyle oryginalny, co wielce ważny i będący wyzwaniem nowatorskiej myśli kształtującej świadomość społeczną współczesnych Polaków.

Z inicjatywy Autora rozwija się także nowatorska forma upamiętniania i dokumentowania dorobku i dziedzictwa Polskiego Państwa Podziemnego (PPP) – Armii Krajowej (AK), a także działaczy i żołnierzy Polski Podziemnej, w formie tabliczek z kodem QR. Za to wykorzystanie stron internetowych z właściwymi informacjami o wydarzeniach i osobach związanych z PPP i AK należą się - i uznanie, i gratulacje, bo jest to forma upamiętnienia innowacyjna, nowatorska, a przy tym wielce atrakcyjna.

Z instytucji naukowych tabliczki z kodem QR pojawiły się w warszawskich uczelniach: SGGW, SGH oraz w łódzkim Uniwersytecie Medycznym.

Wojskowy Instytut Medycyny Lotniczej w Warszawie (WIML) stanął przed ofertą swego byłego pracownika naukowego, a obecnie członka Rady Naukowej WIML i jest kolejną instytucją gotową upamiętnić własnych działaczy-żołnierzy Polski Walczącej. To ważne wydarzenie przywołujące wielkiej wagi historyczne dziedzictwo okupacyjne tej zasłużonej instytucji naukowo-badawczej.

Piętnaście biogramów pracowników WIML z eksponowaniem ich zaangażowania w działalność konspiracyjną czasu wojny i okupacji stanowi i formę upamiętnienia w postaci swobodnego „pomnika” im postawionego, ale też przywołania wartości, jakim dawali świadectwo przez swoje włączenie się w służbę Polsce Podziemnej. Dziś to ma walor bezcennego procesu edukacyjno-wychowawczego dla wszystkich, a najbardziej dla osób dziś związanych z WIML-em. Wszak wśród tej zasłużonej „piętnastki” jest także dr Adam Edward Szabeta, który – by nie wspominać o szeregu innych zasług – jako kierownik PCK Oddziału Krakowskiego był w Komisji Technicznej RGO przebywającej w Katyniu w 1943 r., co niewątpliwie miało istotny wpływ na jego późniejsze losy.

Niewątpliwie inicjatywa prof. Marka Cieciora warta jest akceptacji, uznania i wręcz wyraźnego wsparcia, a jeżeli towarzyszyć temu będzie także klasyczna publikacja „papierowa” – to tym większa satysfakcja, zadowolająca wszyst-

kich odbiorców, tradycyjnych i nowoczesnych. Recenzent przyjmuje tę inicjatywę z najwyższym uznaniem, tym większym, że niejednokrotnie już tego typu działania prof. Marka Cieciorzy zostały potwierdzone, sprawdzone i akceptowane w wielu znaczących środowiskach akademickich, samorządowych i szkolnych.

Autorowi należą się wyrazy uznania dla oryginalności i pomysłowości, ale także konsekwencji i uporu, bo niekiedy musi przełamywać pewne opory przed nowatorską formą ekspre-

sji prezentowanej problematyki upamiętnień zasłużonych osób związanych z Polskim Państwem Podziemnym i Armią Krajową. Jednocześnie recenzent jest całkowicie przekonany, że nowatorska inicjatywa prof. Marka Cieciorzy jest otwarciem nowego myślenia o naszej historii i znakomitą wpisaniem się w nowe techniki upamiętnienia.

Stąd też pod powyższą opinią, wyrażającą laudację wobec Autora, podpisuję się z najwyższą satysfakcją i uznaniem.

ZESTAWIENIE DANYCH BIOGRAFICZNYCH 15 ŻOŁNIERZY AK – PRACOWNIKÓW WIML (LUB/ORAZ JEGO POPRZEDNIKÓW)

	Oficer	Lekarz	Praca w WIML przed 1939 r.	Udział w Powstaniu Warszawskim	Praca w WIML po 1945 r.	Żyje
BARCIKOWSKI WŁADYSŁAW	X	X		X	X	
BOBER STANISŁAW	X	X		X	X	
FRIEDENSBURG WITOLD	X	X		X	X	
GRABOWSKI ROMAN				X	X	
HADUCH STANISŁAW	X	X			X	
HORNOWSKI JÓZEF	X	X		X	X	
LAUBE STEFAN	X			X	X	X
MARCZEWSKI STANISŁAW	X	X	X	X	X	
MARKS EUGENIUSZ	X	X		X	X	
SAWICZ WŁADYSŁAW	X	X	X	X	X	
SOKOŁOWSKI EUGENIUSZ	X	X		X	X	X
SZAMBORSKI JÓZEF JAN	X	X		X	X	
SZEBESTA ADAM EDWARD	X	X	X			
TŁUCHOWSKI WITOLD	X	X		X	X	
ZAWITKOWSKI JÓZEF	X	X			X	
Razem	14	13	3	12	14	2